

PLANBESKRIVELSE

*kommuneplanens arealdel for
Skjervøy kommune 2015–2027*

Høringsversjon, 28.04.2015

Innhold

Forord	6
Kapittel 1: Innledning	7
Kapittel 2: Bakgrunn	9
2.1 Skjervøysamfunnet – noen hovedtrekk	9
2.1.1 Stabilt innbyggertall.....	9
2.1.2 Vel 80% av befolkningen bor i tettstedet.....	9
2.1.3 Flere eldre og færre småbarn.....	9
2.1.4 Flyktninger og arbeidsinnvandring.....	9
2.2 Næring og sysselsatte.....	9
2.2.1 Oppdrett og fiskeri er de største næringene.....	9
2.2.2 Bygge- og anleggsbransjen	10
2.2.3 Maritim industrinæring og offshore/oljebasevirksomhet	10
2.2.4 Landbruk – tre sauehold på Arnøya	10
2.2.5 Reindrift – Kågen, Uløya og Arnøya er viktige reindriftsområder	10
2.2.6 Turisme og opplevelsesaktiviteter	10
2.2.7 Næringer i tilbakegang	10
2.2.8 Steinbrudd, massetak og mineraler	10
2.2.9 Tjenesteytende næringer, service og handel	10
2.2.10 Arbeidsplasser til unge og kvinner	11
2.3 Boligstruktur og boligmarked.....	11
2.4 Skoler, barnehager, kultur- og idrettsanlegg	11
2.5 Helse og omsorg	11
2.6 Vakkert. Truet. Fredet. Vernet. Viktig. Under press?	11
2.7 Samferdsel, veier og havner	13
2.8 Hytter og fritidsboliger	13
2.9 Kirkegårder og kirker	14
2.10 Nasjonale (statlige), regionale og lokale føringer	14
2.10.1 Omdømmeprojektet «Der kontraster former folk»	14
2.10.2 RUST – Nord-Troms Ungdomsråd	15
2.10.3 Fylkesplanen og regional plan for landbruk i Troms	15
2.10.4 Strategisk næringsplan (SNP) for Skjervøy kommune 2014–2017.....	16
2.11 Mål.....	16
2.11.1 Mål 1: Bruke sine fortrinn	17

2.11.2 Mål 2: Sikre arealer til sjøbasert og landbasert virksomhet	17
2.11.3 Mål 3: Sikre landbruks- og reindriftsnæringa	17
2.11.4 Mål 4: Tilrettelegging for småskala turisme	17
2.11.5 Mål 5: Fortsatt konsentrert tettstedstruktur	17
2.11.6 Mål 6: Folkehelse skal gjennomsyre «alt» – herunder universell utforming	17
2.11.7 Mål 7: Sikre et variert botilbud	17
2.12 Avsluttende kommentar.....	17
Kapittel 3: Ny og endret arealbruk.....	19
3.1 Problemstillinger	19
3.1.1 Arealknapphet	19
3.2 Nye arealer til boligformål – åtte strategier.....	20
3.2.1 Strategidrøfting	21
3.2.2 anbefalte strategivalg	22
3.2.3 Boligstrategier: oppsummering og konklusjoner	23
3.2.4 Forhåndsmerknader	23
3.3 Nye næringsarealer – seks strategier	23
3.3.1 Strategidrøfting	25
3.3.2 anbefalte strategivalg – konklusjoner.....	26
3.3.3 Forhåndsmerknader	26
3.4 Primærnæringene – landbruk og reindrift	27
3.4.1 Jordbruk og skog på 70°N.....	27
3.4.2 Reindrift – fra april til oktober.....	28
3.4.1 Strategier som sikrer gode driftsvilkår for landbruk og reindrift	28
3.4.2 anbefalte strategivalg – konklusjoner.....	29
3.4.3 Forhåndsmerknader	29
3.5 Nye arealer til utleiehytter og turisme.....	29
3.5.1 Forhåndsmerknader	29
3.5.2 Konklusjoner – utleiehytter og turisme.....	30
3.6 Nye arealer til idrettsformål.....	30
3.6.1 Forhåndsmerknader	31
3.6.2 Konklusjoner – idrettsformål.....	31
3.7 Nye arealer til fritidsformål	31
3.7.1 Fem hyttestrategier	32
3.7.2 Valg av hyttestrategi – når er «nok» nok?	32

3.7.3 Forhåndsmerknader	32
3.7.4 Konklusjoner – fritidsbebyggelse	33
3.8 Øvrige nye arealbruksformål	33
3.8.1 Oppstillingsplasser for campingvogner og bobiler samt utfartsparkering.....	33
3.8.2 Trailerparkering	34
3.8.3 Lagerhall	34
3.8.4 Fôrflåter – et signal om at arealdebattene må tas.....	34
3.8.5 Ny kraftledning.....	35
3.9 Folkehelse i arealplanleggingen – universell utforming.....	35
3.9.1 Muligheter for fysisk og mental utfoldelse – alle aldre.....	36
3.9.2 «Helseprosjekter»	36
«Molo-til-molo»	36
3.9.2 Møteplasser.....	36
3.10 Andre arealbruksformål – helse og sosial, skole og barnehage.....	37
3.11 Skuterløyper	37
3.12 Kraftverk	38
3.13 Landbasert fiskeoppdrett	38
Kapittel 4: Planens samlede virkninger for samfunn og miljø (KU).....	39
4.1 Samlede positive konsekvenser	39
4.1.1 Konsekvens 1: Fortsatt konsentrert tettstedsvekst	39
4.1.2 Konsekvens 2: Mer effektiv og mer hensiktsmessig utnyttelse av eksisterende arealbruk	39
4.1.3 Konsekvens 3: Reduserte bruks- og driftskonflikter langs «Sjøfronten»	40
4.1.4 Konsekvens 4: Sikring av Sandøra nordøstover til sjøbasert (ren) virksomhet.....	40
4.1.5 Konsekvens 5: Sikring av arealer til handel, service og privat tjenesteyting.....	40
4.1.6 Konsekvens 6: Etablering av møteplasser – folkehelseprosjekt – idrett.....	40
4.1.7 Konsekvens 7: Unngår «invadering» av Skjervøy kirke	40
4.1.8 Konsekvens 8: Sikring av et variert botilbud til <i>alle</i> grupper.....	41
4.1.9 Konsekvens 9: Sikring av levelige og optimale driftsvilkår for primærnæringene – samt «landskapspleie»	41
4.1.10 Konsekvens 10: Redusert press på kulturminner og krigsminner.....	41
4.1.11 Konsekvens 11: Redusert press på landskap, naturtyper, sårbare arter og strandsone ...	41
4.1.12 Konsekvens 12: Noe økt aktivitet i bygdene	41
4.1.13 Konsekvens 13: Nye utbyggingsareal ligger stort sett unna de meste sentrale risiko- og sårbarhetsområdene	41
4.2 Negative konsekvenser	41

4.2.1 Konsekvens 1: Økte konflikter langs «Sjøfronten» i Skjervøy tettsted	42
4.2.2 Konsekvens 2: Økte konflikter i Strandveien.....	42
4.2.3 Konsekvens 3: Redusert mulighet for å oppnå variert botilbud	42
4.2.4 Konsekvens 4: Reduserte muligheter for «en hytte her og en hytte der».....	42
4.2.5 Konsekvens 5: Økte landskapsinngrep	42
4.3 Avsluttende kommentar – virkninger	42

Vedlegg:

Vedlegg 0: Plankart

Vedlegg 1: Planbestemmelser og planretningslinjer

Vedlegg 2: Risiko- og sårbarhetsanalyse (areal-ROS)

Vedlegg 3: Handlingsprogram

Vedlegg 4: Områdenummer og områdenavn (utbyggings- og endringsområder)

Vedlegg 5: Liste over reguleringsplaner

Vedlegg 6: Forhåndsmerknader

Vedlegg 7: **Adresseliste (kommer)**

Forord

Arbeidet med kommuneplanens arealdel er hjemlet kapittel 11-5 i plan- og bygningsloven (PBL). Gjeldende arealdel for Skjervøy kommune er fra 1992. Etter loven skal arealdelen revideres hvert fjerde år.

Planbeskrivelsen tar opp aktuelle og sentrale planfaglige problemstillinger og spørsmål med utgangspunkt i samfunnsutviklingen i Skjervøy kommune. Drøftingene danner fundamentet for de strategiske veivalgene som kommunen må fatte med hensyn til de ulike tema. Veivalgene danner grunnlaget for ny og endret arealbruk.

I den ideelle verden skal kommuneplanens arealdel utarbeides på bakgrunn av kommuneplanens *samfunnsdel*. Kommuneplanens samfunnsdel, hjemlet i PBLs § 11-2, skal drøfte og formulere alternative og langsiktige utfordringer for kommunesamfunnet samt definere kommunens satsingsområder, mål og utviklingsstrategier. Kommuneplanens arealdel skal med andre ord kunne ta utgangspunkt i – og basere seg på – oppdaterte vedtak og beslutninger fattet med hensyn til ønsket samfunnsutvikling. Kommunens samfunnsdel for Skjervøy kommune er også fra 1992. Dette innebærer at det ikke finnes en samlet og helhetlig vedtatt plan som gir utviklingen retning og innhold.

I denne planbeskrivelsen er dilemmaet med manglende samfunnsdel et stykke på vei løst gjennom å benytte oppdaterte sektorplaner, strategidokumenter, utredninger, etc., som finnes tilgjengelig i kommunens system. En del informasjon, synspunkter og meninger er også innhentet gjennom samtaler. Tall som er brukt, er heftet med noe usikkerhet.

Plankartet viser gjeldende reguleringsplaner, og det viser forslag til omreguleringer og ny arealbruk. *Planbestemmelsene* gir de nødvendige presiseringene når det gjelder arealbruken, og *retningslinjene* skal utfylle og gi en utvidet forståelse av foreslått arealbruk.

Sommeren 2014 ble det gjennomført to folkemøter, og det kom inn åtte forhåndsmerknader. Til planprogrammet (arkivsak 2011/4623) kom det inn grundige og omfattende merknader fra de ulike sektormyndighetene. Disse er benyttet i planbeskrivelsen generelt og i planbestemmelsene spesielt.

Høringsversjonen legges fram for politisk behandling i formannskapet i Skjervøy kommune 06.05.2015.

Merknader til planen sendes til: Skjervøy kommune, postboks 145, 9189 Skjervøy eller per e-post: post@skjervoy.kommune.no

Høringsfrist 01.07.2015.

Skjervøy, 28. april 2015

Cissel Samuelsen
rådmann

Torgeir Johnsen
ordfører

Kapittel 1: Innledning

I arealdel til kommuneplan¹ skal de prekære utfordringene og de potensielle mulighetene identifiseres og legges til grunn for planarbeidet. I tillegg skal det i planen gjøres tiltak som kan motvirke og ta hånd om problemer og hendelser som er uønskede.

Kommuneplanens arealdel skal være kommunens nyttige dokument for styring og utvikling. Det overordnede målet er at arealdelen skal oppleves som en *relevant* plan mht. de utfordringene som kommunesamfunnet står overfor de nærmeste tolv årene.

Selv om tolv år er brukt som planhorisont, bør man i all overordnet arealplanlegging generelt tenke mye lenger. En lengre planhorisont ligger implisitt til grunn i utarbeidelsen av denne planen da de viktigste og beste arealene må sikres for framtidig utbygging, og dette må igjen sees i sammenheng med større infrastrukturinvesteringer. I tillegg er det særdeles viktig, og kommunenes plikt, å tenke langsiktig når det gjelder hvilken arealbruk som løser framtidens *behov*, og som samtidig ikke unødig tærer på kommunens økonomi. En dyktig kommune ser investeringer og arealbruk i sammenheng. En slik styringsmåte vil gi et bedre billigere samfunn.

Hovedhensikten med å lage en overordnet arealplan er flerdelt og kan oppsummeres på følgende vis:

For det første skal kommunen legge til rette for skjevøysamfunnets utvikling og vekst gjennom å ha gode og gjennomtenkte arealstrategier knyttet til ulike formål: bolig, næring- og industri, infrastruktur, idrett, kultur, fritid, m.m.

For det andre skal kommunen «være beredt» for «det som ennå ikke finnes». Dvs. arealdelen skal fange opp mulige utviklingsretninger med utgangspunkt i kommunens fortrinn og potensielle muligheter.

For det tredje skal arealstrategiene legges ut fra bevisste lokalisingsvalg både når det gjelder det kjente og det ukjente. I formuleringen «bevisste lokalisingsvalg» ligger «rett aktivitet / rett virksomhet på rett plass».

For det fjerde skal kommuneplanens arealdel ivareta sikkerhet, natur- og jordressurser, folkehelsen, naturvern, kulturminner, m.m. og gjøre de nødvendige avveiningene mellom vern og utbygging.

Og *sist, men ikke minst*, skal kommunens arealbruk og ulike tiltak bidra til å minske klimautslipp og dermed gjøre sitt til at negativ klimautvikling reduseres.

Dokumentets disposisjon og oppbygging:

Kapittel 2 presenterer hovedtrekk ved skjevøysamfunnet, noen utvalgte føringer og rammer samt målsetninger i planen. Kapittelet gir «diagnosen» og bakteppet for de arealstrategivalgene som foreslås i kapittel 3.

¹ I dette dokumentet benyttes begrepene «arealdel til kommuneplan» «kommuneplanens arealdel» og «arealdelen» om hverandre. De betyr det samme.

Kapittel 3 gjør rede for forslag til *ny* arealbruk og forslag som gjelder *endret* arealbruk i kommunen, herunder begrunnede, hensiktsmessige omreguleringer.

Kapittel 4 beskriver planens samlede virkninger og konsekvenser for samfunn og miljø (KU), herunder både de mulige positive og de negative konsekvensene og utfallene av planen.

Kapittel 2: Bakgrunn

2.1 Skjervøysamfunnet – noen hovedtrekk

2.1.1 Stabilt innbyggertall

Skjervøy kommune hadde ifølge SSB per 1. januar 2014 2881 innbyggere. Ved utgangen av andre kvartal samme år hadde folketallet steget til 2902, dvs. en økning på 21 personer. Innbyggertallet i kommunen har vært stabilt like i underkant av tre tusen de siste 10–15 årene. Denne stabiliteten har sin forklaring i flere forhold, men kanskje først og fremst pga. et variert næringsliv, økning i offentlig tjenestetilbud, arbeidstilflytting i forbindelse med sjømatnæringen². I tillegg er det relativt mange i kommunen som arbeider turnus med lange intervaller i bl.a. offshore. Denne type arbeidsplasser kommer innunder begrepet fjernarbeidsplasser, alternativt *stedsuavhengige* arbeidsplasser.

2.1.2 Vel 80% av befolkningen bor i tettstedet

Vel 80 % av befolkningen i kommunen er bosatt i tettstedet Skjervøy. Av kommunens øvrige øyer har Arnøya flest innbyggere. Øyene har hatt en jevn nedgang i folketallet de siste tiårene, men bygdene Lauksletta, Årviksand og Arnøyhamn tilhører fremdeles kategorien livskraftige bygdesamfunn.

2.1.3 Flere eldre og færre småbarn

I Skjervøy kommune blir det, som ellers i landet, flere i de eldste aldersgruppene. En annen klar tendens er at barnetallene i den yngste aldersgruppen, 0–5 år, synker. Begge disse forholdene vil ha innvirkning på framtidig sosial og teknisk infrastruktur i kommunen.

2.1.4 Flyktninger og arbeidsinnvandring

Kommunen vil ta imot ti flyktninger hvert år i de kommende årene. Kommunen er avhengig av arbeidskraft utenfra for å dekke arbeidskraftbehovet innen sjømatnæringen. Til enhver tid er tallet på sysselsatte med annet statsborgerskap enn norsk rundt 200. Denne type tilflytting vil selvsagt også virke inn på behovet for sosial infrastruktur og ikke minst egnet botilbud.

2.2 Næring og sysselsatte

Nærings- og industriaktiviteten finnes stort sett i tilknytning til havneområdet (Vågen og Været)³. Handel og service er lokalisert til Strandveien med en satellitt i forretningsområdet REMA 1000, som ligger utenfor den tette strukturen.

2.2.1 Oppdrett og fiskeri er de største næringene

De klart største næringsveiene i kommunen er oppdrett og fiskeri. De siste tiårene har oppdrettsnæringen med tilhørende aktiviteter stått for en markant økning både når det gjelder produksjonsvolum og antall arbeidsplasser. Tradisjonelt fiskeri utgjør fortsatt den andre viktige næringspilaren, og selv om tallet på fiskere har sunket betraktelig fra rundt 300 til ca. 100 de siste årene, er *volumet* bortimot stabilt. Rundt 300 tonn sjømat kjøres ut av kommunen hver dag. Lerøy

² Uttrykket «sjømatnæringen» benyttes i denne planbeskrivelsen som en samlebetegnelse for både fiskeri og oppdrett.

³ Utover i planbeskrivelsen benyttes begrepet «Sjøfronten» når det gjelder havneområdene fra Ytre havn til Indre havn/Kollagerneset.

Aurora, Skjervøy Fisk og Skalldyr, Arnøylaks og Årvikbruket er viktige aktører, samt fiskemottak i Akkarvik og rekemottak i Arnøyhamn og Jøkelsmolt.

2.2.2 Bygge- og anleggsbransjen

Bygg og anlegg har alltid vært en relativ solid næring i skjervøysamfunnet, men selvsagt med konjunkturavhengige svingninger. Hvordan utviklingen i denne næringen vil bli i framtida, er avhengig bl.a. av hvordan aktiviteten i de andre næringene forløper, dvs. ringvirkningspotensialet.

2.2.3 Maritim industrinæring og offshore/oljebasevirksomhet

«Til alle tider» har det vært maritim industriaktivitet i Været. Men, som Strategisk næringsplan for Skjervøy kommune 2014–2017 skriver: «Det er lenge siden det var drift ved Skjervøy skipsverft, mens det ikke er lenge siden man fikk dekket alle behov for maritim service her: skipslektriske, mekaniske, maskinrettede og hydrauliske system fikk fiske- og havbruksfartøy reparert og vedlikeholdt. [...] Det bør være mulig å satse på å utvikle leverandør- og tjenesteindustri tilknyttet maritime næringer. Blant anna savner havbruksnæringa et sted å ta fôrflåter på land for å utføre vedlikehold. Også fiskeflåten har behov for en slipp og muligheter for å få utført vedlikeholdsoppdrag.» Flere bedrifter, bl.a. Boreal, leverer tjenester innen offshore-segmentet.

2.2.4 Landbruk – tre sauehold på Arnøya

Tre bønder er aktive på Arnøya. Alle tre driver med sauehold, og den ene driver i tillegg med kjøttproduksjon gjennom å ha i underkant av førti dyr av type høylandsfe. Samlet har bøndene rundt 1200 sauer og lam på sommerbeite. Vinterfôret høstes på eget areal og på leiearealer.

2.2.5 Reindrift – Kågen, Uløya og Arnøya er viktige reindriftsområder

For reindriftnæringa er Arnøya kalvingsland samt vår-, sommer- og høstbeiteområde for rundt 2500 voksne dyr pluss kalver i perioden april til oktober. Kågen og Uløya er også viktige områder for reindriften.

2.2.6 Turisme og opplevelsesaktiviteter

Det drives turisme og opplevelsesaktiviteter rundt på øyene. Til sammen teller denne næringen en 6–7 aktører og 3–4 årsverk. De fleste er sesongbetonte og da helst sommerstid. Noe aktivitet bedrives også om vinteren med bl.a. konseptet «sea & ski». I tettstedet finnes fiskecampen og Skjervøy hotell med tilhørende tilbud.

2.2.7 Næringer i tilbakegang

Næringene som har gått kraftig tilbake de siste årene eller som har forsvunnet helt, er til dømes landbruksnæringa, rekeindustrien, frossenfisk- og verftsindustrien. Verftsrelatert aktivitet har tatt seg noe opp i den senere tid.

2.2.8 Steinbrudd, massetak og mineraler

Det sentrumsnære bruddet sør for Vågvannet er en viktig lokalitet med tanke på lett tilgang til steinmasser i kort avstand til ulike byggeaktiviteter. Bruddet ligger dessuten på en høyde, noe som reduserer transportkostnadene. Ute i distriktet finnes flere større og mindre massetak til bruk lokalt. Like ved bruhodet på Kågen ligger et nedlagt, privat steinbrudd. Mineralutvinning bedrives ikke i kommunen.

2.2.9 Tjenesteytende næringer, service og handel

Totalt finnes rundt 1330 arbeidsplasser i Skjervøy kommune (2012-tall). Av disse finner vi rundt 400 innenfor offentlig og privat tjenesteyting samt handel og service. Arbeidsmarkedet i Skjervøy

kommune er kjønnsdelt, en situasjon som deles med resten av landet. Rundt regnet er ca. 35 % av arbeidsplassene offentlige, mens de resterende finnes i det private segmentet.

2.2.10 Arbeidsplasser til unge og kvinner

Akillehælen for Skjervøy kommune, hvis folketall og aktivitet på dagens stabile nivå skal opprettholdes, og kanskje også øke, er å ha tilstrekkelig tilgang på arbeidsplasser for unge og for kvinner. Kommunen har vært «på hugget» både når det gjelder innsats mot unge gjennom aktuelle linjer på videregående skole, og gjennom et næringsfond rettet mot unge gründere generelt og mot kvinner spesielt. Målet er å skape et mindre sårbart samfunn gjennom å bygge et bredere eksistensfundament. Det er etablert et tett samarbeid mellom enkelte bedrifter og den videregående skolen med tanke på å øke rekrutteringen av unge inn i næringene der skjervøysamfunnet har fortrinn.

2.3 Boligstruktur og boligmarked

Tettstedet Skjervøy har et urbant preg. Bebyggelsen har bystruktur med sentrumsgater og korte avstander mellom målpunkt. Boligene omkranser havna i skrånningen oppover mot fjellet og knausene og skrentene bak. Det er primært boligområdet i Hollendervika som bryter med den eksisterende, tette strukturen.

Antall boliger i kommunen er ca. 800. De langt fleste er eneboliger, og de finnes i tettstedet. Ute på øyene er ligger eneboligene stort sett spredt i en såkalt linjebebyggelse, unntaket er Årviksand der bebyggelsen utgjør en «miniurban» struktur. Et lite antall boenheter av små og mellomstore leiligheter finnes i lavblokk, flerleilighetsbygg, rekkehus samt som leiligheter i toppetasjen på næringsbygg. Det er uttrykt behov for flere leiligheter og mer variert botilbud for å kunne tilfredsstille andre grupper enn de med kjennetegn «to barn, far og mor».

2.4 Skoler, barnehager, kultur- og idrettsanlegg

Kommunen har per 2014 tre grunnskoler og fem barnehager. Disse finner vi i tettstedet Skjervøy samt i Arnøyhamn og Årviksand. I Skjervøy er en av Nord-Troms videregående skoles avdeling lokalisert. Kommunen har kulturhus, kulturskole, kino, fotballbaner, flerbrukshall, svømmebasseng, turstier, lekepark, lysløyper, turopplegg gjennom FYSAK, m.m. Skjervøy er med andre ord en kommune som rett og slett har mye å by på – til et bredt spekter av innbyggerne.

2.5 Helse og omsorg

Kommunen har et godt og variert utbygget tjenestetilbud innen helse og omsorg. Mange av tilbudene er lokalisert i, og i tilknytning til, Skjervøy helsesenter på Sandvågshaugen. Det finnes omsorgs- og avlastningsboliger til ulike grupper med ulike behov rundt omkring i tettstedet. Ute i bygdene, i lokalsamfunnene, er det ikke bygget eldreboliger, omsorgsboliger etc.

2.6 Vakkert. Truet. Fredet. Vernet. Viktig. Under press?

Landskapet i øykommunen kan noe «blomstrende» beskrives som overveldende med alpine fjell – høye og blånende med varige (fram til nå) is- og snødekke – stedvis vill alpekystdype daler, åpne daler, moer, ubebodd ytterkyst, smale dype fjorder, smale bånd langs kysten før landet stiger innover og oppover, majestetisk mot åpent hav. Berggrunnen består av dels harde bergarter. Deler av

fjellsidene er preget av frodige bjørkelier. Skjervøy kommune har alt som skal til for at innbyggere og besøkende skal kunne ha gode natur- og turopplevelser både i nærmiljøet i tettstedet og i de store landskapsområdene og -rommene på Kågen, Arnøya og Laukøya.

Kommunen har flere grunne **havområder**. Disse danner næringsgrunnlag for lokalt viktige fuglekonsentrasjoner som tar disse i bruk både under hekkesesongen og i trekk- og vinterperioden.⁴

I NINA-rapporten fra 2007 ble ingen **naturtyper** i kommunen kategorisert under «svært viktige naturtyper», såkalte A-områder⁵, men det ble påvist totalt tolv verdifulle naturtykelokaliteter med ulik grad av viktighet. Disse er vist på kart i nevnte rapport s. 14 med påfølgende beskrivelse, som vil kunne være til stor hjelp ved saksbehandling av eventuelle tiltak/inngrep.

Når det gjelder **viltområder**, er det i rapporten om biologisk mangfold påvist tolv prioriterte viltområder (kan sees på s. 29 i rapporten). Ett av disse er kategorisert som svært viktig viltområde (Follesøyene).

Hekkende **arter som er sårbare** (VU) eller nært truede (NT) er krykkje, teist, stjertand, tyvjo makrellterne, rødnebbterne, storlom, vipe, dvergspett, hønsehauk, jaktfalk, kongeørn, sjøorre, stær, steinskvett, storspove, bl.a. – nitten fuglearter til sammen ble påvist (rapporten, s. 42). I tillegg tre rødlista pattedyr – oter, steinkobbe og havert.

I NINA-prosjektet ble det ikke påvist nasjonalt rødlista plantearter i kommunen, men mange regionalt sjeldne planter er framhevet: Lappmarihand, ishavsstjerneblom, tyrihjel, grynsildre og bergfrue.

Vassdraget i Nord-Rekvikdalen er varig vernet. Lille og store Hakksteinen samt Store og Lille Follesøya er **naturreservat**. Tjuvdalen på Arnøya er **landskapsvernområde**. Det finnes mange *foreslåtte* verneområder (jf. troms atlas.no). Øyene har også et rikt dyre- og planteliv med noen forekomster av sårbare og truede arter.

Skjervøy kommune er blant de mest **forminnerrike** i Troms fylke. Samlinger av hustuffer fra steinalder, gammetuffer, teltboplasser etter reindriftsnomadisme m.m. forteller at dette har vært betydningsfulle steder over tusenvis av år. Siste ledd i den kulturhistoriske kjeden er evakueringen og nedbrenningen av Nord-Troms og Finnmark oktober 1944.

Samlet er det registrert 304⁶ kulturminner i Skjervøy. Av disse er 250 automatisk fredet. Arealene og jorda i hele kommunen er med andre ord «fullpakket» med automatisk fredede norske og samiske kulturminner. En lang rekke bygninger, spesielt på Skjervøya, er registrert som SEFRAK⁷-bygg. Prestegården og Skjervøy kirke er fredede bygninger.

Hellegroper finnes særlig på Arnøya: Nymoene, Akkarvik, Haugnes og Årviksand.

⁴ Kilde: <http://www.nina.no/archive/nina/PPPBasePdf/rapport/2007/209.pdf> (på oppdrag fra Skjervøy kommune, 2005).

⁵ Verdisettingen påvirkes av faktorer som areal, tilstand og forekomst av sjeldne og truede arter (rødlistearter). Hvis et område har forekomster av rødlistearter, vil det oppnå A eller B avhengig av artenes truetetsgrad (NINA-rapporten, Biologisk mangfold, Skjervøy kommune, s. 10).

⁶ Kilde: kulturminnesok.no, desember 2014.

⁷ SEFRAK: Sekretariatet for registrering av faste kulturminner i Norge.

Krigsminner finnes også over store deler av kommunen, men spesielt på Arnøya og Skjervøya er det omfattende spor etter krigens dager i form av huler og tunneler, m.m., og med Engnesveien til Engnesodden som er bygget av krigsfanger.

Nedslagsfelt for drikkevannskilder finnes på Kågen og i fjellområdet sørvest for Årviksand.

2.7 Samferdsel, veier og havner

Samferdsel kan være, og er ofte, en utfordrende geskjeft i Skjervøy kommune. Bygdene på Laukøya, Arnøya og Nord-Uløya er ferjeavhengige. Rasfaren er overhengende på flere av veistrekningene. Langbakken er vanskelig strekning vinterstid – spesielt når det gjelder trailertrafikken. Ny veitrasé for Langbakken er under regulering. En studie⁸ er utført med tanke på undersjøisk tunnelforbindelse til Arnøya og bru over til Laukøya. Disse infrastrukturtiltakene, om de gjennomføres, vil gi ferjefri forbindelse innbyggerne her.

Skjervøybrua, Kågen-tunnelen og Moursund-tunnelen er sentrale element i Skjervøy kommune sitt hovedveisystem. Disse veielementene, spesielt tunnelene, er modne for utbedring, da først og fremst med tanke på den store økningen i trailertrafikken. Men også brua over Skattørsundet gir utfordringer da den ikke er dimensjonert verken når det gjelder bredde eller tonnasje med tanke på den sterke økningen i tungtrafikk.

Totalt har kommunen ca. 130 km vei fordelt på rundt 100 km fylkesvei og mens de resterende kilometerne tilhører det kommunale veisystemet. I Skjervøy tettsted regnes å ha en ÅDT på rundt 1501–3000 på de mest trafikkerte veiene internt på Skjervøya.

Det finnes ingen utpregede trafikkulykkespunkt registrert. Noen fortausstrekninger mangler. Overordnet gang-sykkelveinett er bra utbygd.

Statlige fiskerihavner ligger i Lauksund og på Skjervøy. Nødhavner finnes i Langfjord/Akkarvik og i Kågsundet sør om Laukøy. For øvrig er det både private og kommunale kaianlegg i havna i tettstedet, og i Årviksand, Arnøyhamn, Lauksletta, m.fl. Småbåthavner er det flere av.

2.8 Hytter og fritidsboliger

I snitt har åtte–ti tomter blitt fradelt til fritidsformål årlig gjennom enkeltsaksbehandling som dispensasjoner, under halvparten er blitt bygget. Rundt på øyene er reguleringsplaner for hyttefelt, eller tanker om reguleringsplaner, på gang. Samlet, med det som rører seg, er antallet rundt 40–50 hytter.

⁸ Konsulentfirmaet Rambøll, 2014.

2.9 Kirkegårder og kirker

Historiske funn, dokumenterte kirketradisjoner og kirkesagn forteller om skjervøysamfunnet som et «kirkelig» sted gjennom tusen år. I dag finnes spor etter kirketufter på steder som Kjerkesodden (Akkarvik), Kjerketoften (Årviksand), Hellnes (Laukøya), nord på Lauksletta og i Arnøyhamn. I dag er to kirker i bruk – i Arnøyhamn og på Skjervøy – og to kirkegårder, én i tettstedet og én i Arnøyhamn. Kirkegården på Skjervøya er under regulering for utvidelse. I tettstedet ligger tre gamle gravplasser, disse er gått ut av bruk. Den gamle kirkegården ved Skjervøy kirke er automatisk fredet.

2.10 Nasjonale (statlige), regionale og lokale føringer

Eksisterende planer – både kommuneeksterne og kommuneinterne, lover, forskrifter, m.m. danner rammer for en kommunes virke, styring og muligheter. Dette ligger som føringer for det kommunale planarbeidet og legger klare begrensninger eller vilkår som planleggingen må innordne seg etter.⁹

Statlige føringer som er lagt til grunn i planarbeidet er: *Statlige planretningslinjer for samordnet bolig, areal- og transportplanlegging, Statlige retningslinjer for klima- og energiplanlegging i kommune, Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging (herunder: klima og energi, by- og tettstedsutvikling, samferdsel og infrastruktur, verdiskaping og næringsutvikling, natur, kulturmiljø og landskap, helse, livskvalitet og oppvekstmiljø), Universell utforming, Behandling av støy i arealplanlegging og Statlige planretningslinjer for differensiert forvaltning av strandsonen langs sjøen.* Det refereres ikke direkte fra disse dokumentene, de ligger implisitt som føringer i arealplanleggingen.

I det følgende løftes noen sentrale dokumenter og prosjekter fram. Dette er ikke til forkleinelse for dem som ikke spesifikt nevnes. Samlet sett ligger, som nevnt i forordet, mange kilder til grunn for – og bak – denne planbeskrivelsen – både muntlige og skriftlige.

2.10.1 Omdømmeprojektet «Der kontraster former folk»

Det har blitt jobbet godt i Nord-tromsregionen med å skape Nord-tromsidentitet og Nord-tromsbegeistring gjennom *Omdømmeprojektet* – et treårig prosjekt, avsluttet ved årsskiftet 2014/2015. Skjervøy kommune danner, sammen med de fem andre kommunene, Lyngen, Storfjord, Kåfjord, Nordreisa og Kvænangen, det geografiske området for Nord-tromsregionen.

Omdømmeprojektets fire «knagger» er:

Synlighet: Du skal vite når du er i regionen. Du skal kunne google deg fram til det Nord-tromsregionen har å by på. Du skal kunne smake, se, kjenne på, lukte og lytte at det er her du er og ikke i hvilken som helst annen region. Hva er Skjervøy kommune synlig på? Hva er Skjervøys egenart? Hva er «nordtromsk» i skjervøysamfunnet? Dette er gode spørsmål som utgjøre inngangen til fortrinnsenkningen.

Besøkslyst: Og når Nord-Troms blir synlig, skal de «fremmede» få lyst til å komme hit og gjerne også stoppe opp en stund, bli værende. Og når de først er på farten, hva er mer enn naturlig enn at de også kommer til Skjervøy? Hva kan de bedrive her? Det er trolig ikke masseturisme man venter seg,

⁹ For eksempel naturfarer, naturmangfold, kulturminner, m.m.

som i fjordene på Vestlandet, eller som tusenvis av turister hver sommerdag, som i Tromsø. Øyriket har noe annet å tilby. Hvem greier å formulere det?

Lyst til å bo her? Synlighet er godt. Besøkslyst er bra. Men til syvende og sist blir det «lysta» til å bo, til å slå seg ned, til å bli værende eller lysta til å flytte tilbake til barndomsstedet, som bestemmer utfallet. Dersom det er arbeid å ta, eller om det finnes mulighet for å starte noe eget, så ligger i hvert fall fundamentet i botn for økt bosetting. Ellers er «lysta» sammensatt, da helst av opplevelser som er gode og meningsfylte. Og folk må ha tilbud om et tak for å kunne prøvebo.

Opprettholde folketallet: Om de tre første «knaggene» er på plass, ligger forholdene bedre til rette for et stabilt og kanskje også økende folketall.

Nå skal det sies at de kommunene som makter å planlegge med tanke på et *reduert* folketall i framtida, vil sannsynligvis komme til å bli vinnere og makte sine oppgaver best, da nedgang i folketallet sannsynligvis vil skje både nasjonalt og lokalt i distriktene.

2.10.2 RUST – Nord-Troms Ungdomsråd

Skal man «treffe» med planleggingen, må de unges stemmer og det de er opptatt av bli en del av bakteppet for arealdel til kommuneplan, på lik linje med de etablerte og mer vanlige «utestemmene» som høres i plansammenheng. RUST har øynene sine både regionalt og lokalt. Det som gjelder regionalt, gjelder på mange måter også lokalt da prosjektene som oftest må ha en konkret «landing» enten fysisk og permanent, eller som en hendelse som kan forflytte seg i tid og rom.

Meldinger fra RUST er tydelige. Om ikke den voksne delen av befolkningen lytter, om de som styrer og stiller ikke låner ører til de unges ideer og behov, «vil de ikke få bukt med fraflyttingsproblemet, og de vil bli sittende igjen alene med skjegget i postkassa»¹⁰.

«Kor skal vi møtes?», var spørsmålet. De unge på seminaret kom med mange ideer på hvordan skape bolyst i den enkelte kommune generelt og Nord-tromsregionen spesielt. Det dreier seg om *møteplasser*, og møteplasser har ofte en arealmessig konsekvens eller side ved seg. I noen tilfeller eksisterer allerede møteplassene, men det trengs kanskje en form for tilrettelegging eller organisering for at disse kan tas i bruk fullt ut etter de behovene som ungdommen har.

Poenget er at unge trekkes mot steder der unge er. Om tilretteleggingen og lokaliseringen er rett, vil ungdom kunne møtes – både på formelle og uformelle møteplasser. I neste kapittel, under problemstillinger, vil møteplasser bli drøftet som eget tema, og tankene og ideene som er kommet fra ungdommen vil bli presentert der.

2.10.3 Fylkesplanen og regional plan for landbruk i Troms

Vedtatt fylkesplan for Troms 2014–2025¹¹ fokuserer nordområdepolitikk, næringsutvikling, FoU og kompetanse, senterstrategi, folkehelse og arealpolitikk. Alle fokusområdene har relevans i utarbeidelse av kommuneplanens arealdel for Skjervøy kommune. Noen fokusområder mer sentrale enn andre, men det er viktig å gå inn i arealplanleggingen med brei front. Fylkesplanen gir et tiårsperspektiv på det regionale utviklingsarbeidet der kommunene i fylket er brikkene på

¹⁰ På Omdømmeseminar i Olderdalen 25.11.14 delte representanter fra RUST sine synspunkter.

¹¹ Vedtatt 02.09.2014.

fylkesbrettet. Koplingen til de nasjonale satsingene er av vesentlig betydning. Hvordan kan dette komme til uttrykk i Skjervøy kommune?

Fylkesplanen lanserer åtte mål med tilhørende 84 strategier. De som er relevante, er forsøkt operasjonalisert inn i planen uten at man for hvert tema viser konkret til fylkesplanens mål og strategier. Fortrinn er et sentralt begrep i fylkesplanen. Denne tankegangen ligger også nedfelt når utviklingsretninger og arealstrategier for Skjervøy kommune drøftes og forslag til veivalg formuleres.

Fylkesplanen presenterer også et knippe regionale arealpolitiske retningslinjer, disse vil kunne gi grunnlag for innsigelse jf. pbl § 5-4.

Nylig vedtatt Regional plan for landbruk i Troms 2014–2025¹² legger stor vekt på matproduksjon og fortrinnet som ligger i det arktiske landbruket. Dette fanges opp i strategiene.

Når det gjelder de nasjonale forventningene er det klare krav om at kommunene tar klimautfordringen på ramme alvor i alt de gjør gjennom å beherske klimatilpasset planlegging. Det samme gjelder naturmangfold og folkehelse.

2.10.4 Strategisk næringsplan (SNP) for Skjervøy kommune 2014–2017

Prioriterte satsingsområder i næringsplanen er:

- fiskeri- og havbruksnæring
- maritime næringer/offshore
- entreprenørskap innen bygg og anlegg
- handel/service kultur
- reiseliv
- landbruk/reindrift/mineraler
- næringslivets støttepillarer

Disse satsingsområdene er bakt inn i drøftingene i arealdelen. De foreslåtte arealstrategier med tilhørende arealbruk vil finne sin begrunnelse her.

2.11 Mål

Utarbeidelse av kommuneplanens arealdel for Skjervøy kommune er gjort med utgangspunkt i sju målsetninger. Disse målsetningene har klare berøringspunkter med både de nasjonale forventningene, de regionale interessene, målene satt i fylkesplanen og i regional landbruksplan, og målene satt i strategisk næringsplan for Skjervøy kommune, og mål satt i øvrige kommunale dokumenter med tilhørende strategier. Når det gjelder mål for arealbruk i sjø, vises det til kystsoneplan for Skjervøy og Nordreisa.

Forskning viser at arbeidsplassvekst bidrar til tilflytting. Fokus i arealdelen til kommuneplan må derfor bl.a. være tilrettelegging for det som næringsaktørene har i ermet. Men forskning viser også at arbeidsplasser skapes der folk flytter. Med andre ord spiller også andre forhold inn, herunder kvaliteter ved bostedet og tilgang på egnede boliger.

¹² Vedtatt 15.10.2014.

2.11.1 Mål 1: Bruke sine fortrinn

Skjervøy kommune skal bruke sine lokaliseringsfortrinn, sine natur- og arealressurser og sine immaterielle verdier¹³ på best mulig måte. «På best mulig måte» handler om å få til vekst og utvikling og samtidig styre unna valg som ikke bærer seg på sikt.

2.11.2 Mål 2: Sikre arealer til sjøbasert og landbasert virksomhet¹⁴

Skjervøy kommune skal sikre arealer til, og utforme omforente arealstrategier for sjømatnæringen og for den øvrige sjøbaserte og landbaserte nærings- og industrivirksomheten.

2.11.3 Mål 3: Sikre landbruks- og reindriftsnæringa

Skjervøy kommune skal sikre landbruket og reindriftsnæringa like gode vilkår som næringene har i dag. Strategier knyttet til fritidsboliger må defineres spesielt med tanke på hensynet til disse to næringene.

2.11.4 Mål 4: Tilrettelegging for småskala turisme

Skjervøy kommune skal legge til rette for turisme og opplevelsesbasert reiseliv der naturbegivenheter, kulturminner, krigsminner, fysiske og mentale triggere som fjellturer, fisk, jakt, o.l., er ingredienser.¹⁵

2.11.5 Mål 5: Fortsatt konsentrert tettstedstruktur

Skjervøy kommune vil, så langt mulig, tviholde på sin konsentrerte tettstedsstruktur for å holde investerings- og driftskostnader nede, for fremdeles å være et samfunn med gang- og sykkelavstander, og for i framtiden fremdeles være et tettsted der man ikke er avhengig av bil i den daglige forflyttingen innad. En konsentrert struktur vil også være en viktig forutsetning for å opprettholde og utvikle et godt og spennende sentrum.

2.11.6 Mål 6: Folkehelse skal gjennomsyre «alt» – herunder universell utforming

Skjervøy kommune skal la «folkehelsefaktoren» gjennomsyre¹⁶ veivalgene som gjøres mht. framtidig arealbruk. «Folkehelsefaktoren» gir seg til kjenne gjennom universell utforming, dvs. tilgang og tilgjengelighet, møteplasser, gang- og sykkelmuligheter, ivaretagelse av et friskt og sunt miljø og trygg og god mental og fysisk livsutfoldelse for *alle* gjennom å legge til rette for både lavterskel- og høytterskeltilbud.

2.11.7 Mål 7: Sikre et variert botilbud

Skjervøy kommune skal sikre et variert botilbud som retter seg mot ulike grupper i befolkningen.

2.12 Avsluttende kommentar

Utvikling og aktiviteter i et hvert samfunn har arealmessige implikasjoner og konsekvenser. Arealplanlegging handler i hovedsak om tre konkrete forhold: *Bruk, utbygging og vern*. Disse

¹³ Immaterielle verdier blir her brukt med tanke på det åndelige og sanselige som rein luft, storslåtte syn, naturkontakt, historie, stillhet, etc.

¹⁴ I denne planbeskrivelsen benyttes begrepene «sjøbasert» og «landbasert» når det er snakk om å differensiere mellom disse to kategoriene. De sjøbaserte må ligge i tilknytning til sjøen. De landbaserte trenger ikke sjøtilknytning for å drive sin virksomhet.

¹⁵ Denne satsingen underbygges av kurs- og utdanningsstrategier ved Nord-Troms studiesenter siste årene, samt samarbeid med videregående skoler. Dette gjelder også, som nevnt, innen sjømat- og fiskerisatsingen.

¹⁶ «Helse i alt vi gjør» slik fylkesplanen formulerer det.

forholdene kan operere hver for seg, men som oftest inngår de i en sammenheng og danner en helhet med gjensidige konsekvenser der hensyn må tas.

Hovedtrekkene ved skjervøysamfunnet som er beskrevet i dette kapitlet, danner grunnlaget for å kunne problematisere de ulike tema og sentrale innsatsområder for framtida sett i lys av dagens situasjon.

De «enkle» spørsmålene stilles: «Hvor trykker skoen?» «Hvilke flaskehalses plages kommunen med?» «Hva kan true det gode liv?» «Hvorfor vil vi bo akkurat her av alle steder i verden?» «Hva går på skinner?» «Finnes områder der vi er på feil spor?» «Er detaljfokuset i nåtid for stort eller makter vi å se de framtidige og store linjene?»

Arealdel til kommuneplan kan selvsagt ikke endre de strukturelle samfunnsforholdene. Det arealdelen *kan* gjøre er å styre arealbruken i ønsket retning gjennom å legge til rette for den utviklingen som man vil fremme, vurdert mot dagens diagnose og fortrinn man ønsker å realisere.

Kapittel 3: Ny og endret arealbruk

Ny og endret arealbruk for Skjervøy kommune omfatter landområdene¹⁷. Beskrivelsen omhandler arealer til boligformål, nærings- og industriformål, idrettsformål, fritidsformål, friområder, m.fl.

Innledningsvis påpekes det at Skjervøy kommune har hånd om det meste av de ikke-bebygde arealene på selve Skjervøya. Noe er solgt unna i sentrale deler av sentrum og langs sjøfronten¹⁸. En del er festet bort. Denne arealeiersituasjonen *kan* gi et handlingsrom for hensiktsmessig og effektiv styring av langsiktig arealbruk.

3.1 Problemstillinger

Ny og endret arealbruk for Skjervøy kommune har hovedsakelig tatt utgangspunkt i følgende spørsmål:

- Hvilke arealbehov finnes med hensyn til ulike formål i planperioden?
- Hvor og hvordan skal disse arealbehovene dekkes?
- Hvilke areal- og interessekonflikter eksisterer i dag og hvordan kan disse oppstå i framtiden? Hvordan kan de løses?
- Hvordan kan Skjervøy kommune legge til rette for å kunne bruke sine fortrinn?

Det kom inn åtte forhåndsmerknader¹⁹ fra privatpersoner og lag. Noen merknader inneholdt flere arealforslag. Flere av forslagene falt ut ved vurdering opp konklusjonene fra arealanalysen og strategivalgene. De forslagene som er blitt med videre, er blitt vurdert opp mot naturfarer og andre sentrale hensyn gitt i lovverket (areal-ROS, vedlegg 2). Merknadene som kom inn fra sektormyndighetene til *Planprogrammet (2013)*, ligger også grunn i drøftingene.

3.1.1 Arealknapphet

Det kan med rette påstås at tettstedet Skjervøy har arealknapphet. Påstanden er begrunnet med at mye av egnet areal sentralt på øya allerede er tatt i bruk til ulike byggeformål og infrastruktur. Mange av de resterende arealer ligger utsatt til med tanke på naturfarer, som snøskred og steinsprang, eller de er værharde (vindutsatte) arealer, eller de er arealer som krever utbygging av relativt kostbar infrastruktur bl.a. pga. høydeforskjeller.

Dessuten kan inkompatible arealformål konkurrerer om de samme arealene. Et typisk eksempel er matproduserende bedrifter og «grovere» industrivirksomhet som ikke trives godt sammen. Det finnes arealer utenfor Skjervøya, på de øvrige øyene, men da vil konsekvensen bli spredt vekst med lengre transportavstander, flere infrastrukturinvesteringer, dyrere kommunal drift, m.m.

Med disse rammene er følgende overordnede arealbruksstrategier vurdert:

¹⁷ Den nylig vedtatte kystsoneplanen dekker som nevnt sjøarealene.

¹⁸ Begrepet «sjøfronten» benyttes, som nevnt, som et samlebegrep for områdene fra Ytre havn til Indre havn/Kollagerneset.

¹⁹ Se vedlegg 6: «Forhåndsmerknader».

Strategi 1: Hvor det er mest hensiktsmessig²⁰ å lokalisere ny arealbruk?

Strategi 2: Hva er potensialet for fortetting og transformasjoner/omdanning i eksisterende områder?

I beskrivelsen av ny og endret arealbruk i dette kapittelet er begge strategiene tatt i bruk for å løse de behovene som skjervøysamfunnet står overfor. I tillegg er begge strategiene benyttet for å kunne legge til rette for aktivitet og arealbehov som man ikke har oversikt over i dag, men som kommunen ønsker å ta høyde for og slik kunne ta styring og være beredt.

Ny og endret arealbruk er vurdert med hensyn til eksisterende og framtidige naturfarer, kulturminner, naturmangfold, m.m. Til grunn ligger, så langt råd er, en klimaendringsbasert forståelse av konsekvenser. Andre sentrale vilkår for hvor ny arealbruk lokaliseres, er bevisstheten om at man ikke ødsler med verdier og ressurser, at man ikke sprer bebyggelse og virksomheter unødige utover og slik øker avstandene mellom hverdagslige målpunkt, for deretter å forårsake at infrastrukturkostnadene øker, utslippene øker, osv., osv.

3.2 Nye arealer til boligformål – åtte strategier

Med en befolkning på rundt 2600 innbyggere i tettstedet og med et relativt stabil innbyggertall over år, er det ikke behov for å legge ut verken store eller mange nye boligområder. I tillegg er det 50–60 ledige, regulerte eneboligtomter i Hollendervika. Det bygges 1–2 eneboliger i snitt per år på Skjervøya. Dette innebærer at arealreservene til eneboligformål synes å være mer enn tilstrekkelig ivaretatt i planperioden – både på fire års og tolv års sikt.

Det som imidlertid er utfordringen for Skjervøy kommune, er å skaffe til veie et mer *variert* boligtilbud. Når eneboligene i all hovedsak dominerer markedet, mangler et tilfredsstillende tilbud til de som ønsker eller trenger annen boform; det være seg eneboende, skilte, unge, eldre, flyktninger, leiere, ubemidlede, m.fl. I revidert boligsosial handlingsplan er det stipulert med behov for 16 nye leiligheter.

Dessuten er arbeidsmarkedet slik at omfanget av arbeidstilflyttere er relativt stort. Boligbehovet for denne gruppen bør sees i sammenheng med å kunne prøvebo i kommunen for en periode. Arbeidstilflyttingen kan også øke behov for boligtilgang «over natta» når nye bedrifter med stort behov for arbeidskraft starter opp, eksempelvis bedrifter som etablerer seg i det nye næringsområdet på Sandøra.

Sju boligstrategiområder er vurdert for Skjervøy kommune. Alle sju ligger i tilknytning til tettstedet. Bare den første strategien dreier seg om *nye* områder. De øvrige områdene ligger innenfor allerede regulerte områder.

Strategi 1: Vågvann steinbrudd

Strategi 2: Prestegårdsjorda

²⁰ I begrepet *hensiktsmessig* ligger oppfølging av nasjonale og klimatiske føringer med tanke på bl. a. konsentrert vekst, korte transportavstander, lavere kommuneinfrastrukturutgifter til investering og drift, tilstrebing av muligheter for å kunne nå målpunkt i hverdagen gjennom å gå og sykle, etc.

Strategi 3: Rasch-bygget

Strategi 4: Fortetting i randsonen av eksisterende boligområder

Strategi 5: Fortetting inne i eksisterende boligområder

Strategi 6: Leiligheter i næringsbygg – transformasjoner/bruksendring

Strategi 7: Flerleilighetsbygg i Hollendervika

3.2.1 Strategidrøfting

Med bakgrunn i at det finnes ledige og tilrettelagte tomter i Hollendervika som kan dekke eneboligbehovet for et par tiår framover, gitt samme behovsrate som i dag, skal det strengt tatt ikke være nødvendig å legge ut flere arealer til dette formålet i denne planperioden.

Strategi 1: Vågvann steinbrudd trekkes likevel fram som nytt boligområde ut fra tre forhold:

A) Tettstedsveksten har trukket i retning sørvestover og det er hensiktsmessig å identifisere og eventuelt sikre arealer til boligformål her.

B) Topografi og landskap på Skjervøya tilsier at tilgang på egnede og naturfarefrie arealer ikke er utømmelige, derfor må kommunen tenke langsiktig og strategisk gjennom å sikre de resterende, egnede arealene.

C) Med utgangspunkt i erkjennelsen av at gode og egnede arealer ikke er utømmelige, er det stor grunn til å tro at det kan bli konkurranse om de samme arealene til ulike formål, formål som ikke er compatible, og vil man kanskje være på vei ut i et uføre av potensielle konflikter i framtida om det slurves med å ta de nødvendige grepene.

Strategi 2: Prestegårdsjorda er regulert til eneboligformål, men er ennå ikke utbygd. Vi finner området midt i hjertet av tettstedet, i bakken rett bak kirka fra 1728. Området *kan* egne seg til flerleilighetsbygg og vil i så fall bidra til å produsere tilbud om leiligheter i variert størrelse sentralt, noe som tettstedet trenger. Utsikten er god, men det faller skygge fra Sankthanshaugen ettermiddagstid.

Hensynet til kirka er ufravikelig. Man bygger ikke små eneboliger i dag, man bygger store, og store eneboliger kan fort komme til å konkurrere med trekirkebygningen. Det anbefales kun boligutvikling i dette området under forutsetning av en god buffer mot kirka, bevaring av vegetasjon og beskjedne rekkehus som legges diskre, for eksempel øverst i bakken. Dersom dette ikke lar seg gjøre, er forslaget å omregulere området til friområde/parkområde²¹. Å «spandere» dette sentrale, ubebygde området på noen få eneboliger, vil være direkte uhensiktsmessig, spesielt siden eneboligmarkedet er godt dekket langt inn i framtida samt at det leiligheter det er signalisert manko på.

²¹ Det skal trolig bygges en ny, kommunal barnehage i tettstedet. Ett alternativ, per april 2015, er Prestegårdsjorda. Kombinasjonen *friområde* og *barnehage* er kompatibel. Et annet lokaliseringalternativ er i tilknytning til idrettsanleggene øverst i tettstedet.

Strategi 3: Rasch-bygget er regulert til bolig og skal omdannes til flerleilighetsbygg (12–16 leiligheter). Området kan være krevende med tanke på boliger da det ligger i med vei på tre kanter og har nærhet til virksomhet med støy og tungtrafikk.

Strategi 4: Fortetting i randsonen har vurdert arealpotensialet ovenfor eksisterende bebyggelse i selve tettstedet. Tidlig på nittitallet ble det gjennomført skredundersøkelser i aktuelle områder. De områdene som ble vurdert som sikre, er allerede bygd ut. De resterende arealer ligger i aktsomhetssoner for snøskred og steinsprang, eller de ligger vindbelastet til, samt at de krever større infrastrukturinvesteringer pga. høydeforskjeller. Ev. fortetting i randsonen kan åpne for høyere bygg.

Strategi 5: Fortetting i eksisterende boligområder. Da eneboligbehovet er godt dekket, sees ikke denne boligarealstrategien som prekær på det nåværende tidspunktet. Kommunen vil imidlertid, på et senere tidspunkt, kunne gjennomføre en kartlegging av potentialet som finnes, gitt at sentrale kriterier som atkomst og annen infrastrukturtilknytning blir oppfylt samt at nabokonflikter ikke blir uhåndterlige.

Strategi 6: Leiligheter i nærings- og forretningsbygg er langt ifra en ny strategi. Strategien er nedfelt i bestemmelser i reguleringsplaner som omfatter næringsbygg i sentrumsområdet, da primært i tilknytning til Strandveien. Spørsmålet er om leilighetene vil «spise» seg nedover i etasjene til gateplan og slik skvise ut andre formål og samtidig gi leiligheter med dårlig bokvalitet. Kommunen skal i gang med å revidere sentrumsplanen. Sentrumsplanen vil således være den naturlige arenaen for å ta hånd om disse utfordringene.

Strategi 7: Flerleilighetsbygg i Hollendervika er heller ingen ny tanke. Med utgangspunkt i at kommunen også må legge til rette for et mer variert botilbud, et botilbud som retter seg mot de segmentene i befolkningen som ikke nødvendigvis etterstreber eneboliger, vil dette, planmessig sett, kunne løses relativt enkelt, planmessig sett, i dette området. Terrengformen i deler av området det er snakk om, kan egne seg godt til å bygge i høyden.

3.2.2 Anbefalte strategivalg

- **Vågvann steinbrudd:** Området «Vågvann steinbruddet» settes av til framtidig boligformål gjennom samlet å sette av områdene som omfatter steinbruddet og Skattørkjellet i den hensikt å skape et kombinert bolig- og idrettsområde med kompatibel næringsvirksomhet. Dette betinger at steinbruddvirksomheten, som er aktiv i dag, underlegges en styrt avvikling på noe sikt (når alternativt masseuttak er på plass). Plan for avvikling må sikre utforming av byggegrunn for etterbruk til nevnte formål.
- **Prestegårdjorda:** Området Prestegårdjorda omreguleres til friområde.
- **Rasch-bygget:** Omdanning av bygget til leiligheter går som kommunen har planlagt gjennom gjeldende reguleringsplan.
- **Randsonen:** Strategien vedrørende fortetting i randsonen mot fjellet overfor tettstedet, følges ikke videre på det nåværende tidspunkt. På lengre sikt vil det imidlertid kunne være aktuelt undersøke muligheten for å føre opp noen høyere bygg.

- **Eksisterende boligområder:** Fortettingsstrategi i eksisterende boligområder tas ikke med i denne planperioden. Behovet synes ikke å være til stede. Men det bør, på sikt, gjennomføres en undersøkelse for å få oversikt over potensialet.
- **Leiligheter i nærings- og forretningsbygg:** For å ta styring med bruksendringene som pågår, og for å kunne se utviklingstendensene i sammenheng med den pressede utviklingen når det gjelder arealene i «sjøfronten», bør kommunens bebudede revisjon av sentrumsplanen, igangsettes så snart mulig.
- **Flerleilighetsbygg i Hollendervika:** Sett i lys av at de øvrige strategiene vanskelig kan gi en rask og enkel løsning på utfordringen kommunen har med tanke på et mer variert botilbud, anbefales det å få realisert flerleilighetsbygg i området. Ideen om å bygge i høyden bør undersøkes.

3.2.3 Boligstrategier: oppsummering og konklusjoner

Med framtidig boligbygging i Vågvann steinbrudd kan det med relativ stor sikkerhet konkluderes med at Skjervøy kommune har tilstrekkelig med arealer til boligformål for mange år framover.

Det som **ikke** er ivaretatt, er kommunen sitt prekære behov for å utvikle og tilrettelegge for et mer variert botilbud. Det haster for kommunen med å komme på banen med å planlegge for et bredere spekter av boønsker og bobehov, både hos egne innbyggere, hos de som kommer som arbeidstilflyttere og for andre som vil prøvebo.

Det foreslås også at Prestegårdsjorda **ikke** bygges ut med eneboliger. Rett og slett fordi det vil være en særdeles råflott form for arealbruk. Forslaget er å omregulere området til friområde: *Prestegårdsjorda park.*

Det foreslås også at hele det sentrale sentrum gjennomgår en grundig analyse som i et ledd i den forestående revideringen av sentrumsplanen fra 1992. Analysen må inkludere Strandveien og hele «sjøfronten» for å få fram det store bildet.

Nye arealer til boligbygging når det gjelder **distriktet**, dvs. i all hovedsak bygdene på Arnøya, Laukøya og Kågen, er ikke blitt drøftet i dette kapittelet. Det ikke registrert behov for eller framkommet ønsker om nye arealer til boligformål ute på øyene. Situasjonen er at mange hus står tomme og benyttes som fritidsboliger. Det settes derfor ikke av arealer til framtidige boligformål her.

3.2.4 Forhåndsmerknader

Det er ikke kommet inn forhåndsmerknader med ønske om tiltak som omfatter boliger.

3.3 Nye næringsarealer – seks strategier

Skjervøy havn har status som fiskerihavn og er kystverket sitt domene. Den største næringsaktiviteten holder til i dette området. Her ligger Lerøy Aurora og Skjervøy Fisk og Skalldyr. Begge er matprodusenter. Tidligere har også andre sjømatproduserende bedrifter vært lokalisert her.

Men aktivitetene i havna dreier seg om mye mer enn matproduserende næringsvirksomhet. Virksomhetene/aktivitetene spenner fra boliger til trelast, fra bunkringsanlegg til småbåthavn, fra miljøstasjon til elektrikerbedrift, fra notvaskeri og notbøteri til hurtigrute- og hurtigbåtkai.

«Sjøfronten» er med andre ord et sammensatt område. En rask områdegjennomgang viser også innslag «restarealer», arealer som synes forlatt, samt diverse lageraktivitet og oppbevaring både utendørs og innendørs.

Kommunen er eier av flere tomter langs sjøfronten. Mange av disse er festetomter. At kommunen er eier, kan gi handlingsrom når det gjelder å styre utviklingen og ikke minst løse eventuelle areal- og arealbrukskonflikter.

Hvor stort behovet er når det gjelder å legge ut nye arealer til nærings- og industriformål er usikkert. Kommunen har mange satsingsområder (jf. Strategisk næringsplan) og trenger å ta grep om arealstrategiene.

Først klargjøring av noen sentrale begreper:

Sjøbasert nærings- og industriaktivitet: Nærings- og industrivirksomheter som **må ligge i tilknytning til sjø**. Denne type virksomhetene kan igjen deles i to: *Matproduserende bedrifter* og *maritime/offshore bedrifter*. Disse er lite (ikke) kompatible med hverandre. Ofte er de heller ikke kompatible med boliger.

Landbasert nærings- og industrivirksomhet: Nærings- og industrivirksomhet som **ikke** trenger sjøtilknytning. Disse virksomhetene kan også deles i to hovedtyper: *Boligkompatibel (kontorer etc.)* og *ikke-boligkompatibel (areal- og transportkrevende, støyende, etc.)*.

Sandøra er under regulering og ny, sjøbasert næringsaktivitet²² kan lande her. Utover denne reguleringen er det ikke flere reguleringsplaner på gang, per nå, til nærings- og industriarealer til formål av type sjøbasert og landbasert virksomhet nevnt ovenfor.

Fem næringsarealstrategier er drøftet med tanke på tilrettelegging på selve Skjervøya. I tillegg kommer strategi for Kågen og de øvrige øyene. Arealknapphet finnes, inkompatibilitet finnes, og det gjelder å lande aktiviteter iht. mantraet som er i all overordnet planlegging: «Rett virksomhet på rett plass.»

Strategi 1: Vågvann Steinbrudd

Strategi 2: Området mellom veiene – «gammel Langbakke» og «ny Langbakke»

Strategi 3: Utvidelse av Sandøra nordøstover

Strategi 4: Strandveien/sentrum

Strategi 5: «Sjøfronten»

Strategi 6: Kågen og de øvrige øyene

²² Foreløpig har to aktiviteter i emning her: smoltanlegg (reguleringsplan under behandling vår 2015) og fôrfabrikk. Fôrfabrikk kan bli aktuelt på et senere tidspunkt.

3.3.1 Strategidrøfting

Strategi 1: Vågvann steinbrudd, ligger, isolert sett, gunstig til for framtidig landbasert nærings- og industrivirksomhet. Men dette arealet er egnet til flere formål når steinbruddet en gang i framtida avvikles og etterlater seg tomtemuligheter for annen aktivitet. Som nevnt betinger dette en gjennomtenkt uttaksplan som kan etterlate seg arealene tilrettelagt for ny aktivitet. Dagens uttaksaktivitet plager i noen grad beboerne i Hollendervika. Avstanden er relativ kort, og det tilrås ikke at ny støvende eller støvete virksomhet etableres i steinbruddet. I kapittel 3.2 lanseres Vågvann steinbrudd til framtidig boligformål, og da boliger kan samlokaliseres med idrettsaktivitetene lansert for Skattørfjellet på tilstøtende arealer på østsiden (se kapittel 3.6), er boligformål å foretrekke framfor nærings- og industrivirksomhet. Derimot er kontorarbeidsplasser og andre lignede selvsagt mulig å samlokalisere med boliger om det skulle være behov for dette.

Strategi 2: «Området mellom veiene» løfter fram restarealet mellom ny og gammel vei (Langbakken). Noe uheldig er det at dette området – som nå blir liggende som et restareal – ikke ble drøftet under oppstart av reguleringsplanen for ny veitrasé. Optimalt burde dette restarealet blitt vurdert med tanke på å eventuelt regulere inn egnede på- og avkjøringspunkter. Området mellom veiene vil lokaliseringmessig være svært aktuelt til landbasert nærings- og industrivirksomhet, spesielt med tanke på nærhet til hovedveinettet og nærhet til øvrig industri på Sandøra.

Strategi 3: Utvidelse av Sandøra nordøstover vil være et helt nødvendig grep for å sikre arealer til ny, sjøbasert næringsvirksomhet i *rene* omgivelser. Kun virksomheter som kommer innunder kategorien sjøbasert næring, kompatibel med matproduserende aktiviteter, bør lokaliseres til dette området. Det må ikke tillates oppføring av flere hytter enn de fem–seks som allerede finnes da dette området er en sentral kjerne i Skjervøy kommunes arealreserver for ny, sjøbasert næringsvirksomhet. Utfylling i sjø vil kunne være aktuelt. To hytter blir berørt direkte.

Strategi 4: Strandveien/sentrum tar utgangspunkt i endringsprosessene som pågår når det gjelder næringsbyggene langs Strandveien. Noen lokaler står tomme, og en del bruksendringer til leiligheter har blitt gjennomført. Da kommunen vil sette i gang arbeid med revisjon av sentrumsplanen, vil de sentrale problemstillingene knyttet til disse arealene/bygningen og de nødvendige grepene tas der. Det er primært her i sentrum handel- og tjenesteytende næringer vil måtte finne sin lokalisering da dette vil være i tråd med et uttalt ønske om «levende sentrum».

Strategi 5: «Sjøfronten» omfatter hele strekningen langsetter havneområdene fra Ytre havn til Indre havn/Kollagerneset. Eksisterende og potensielle drifts- og interessekonflikter er knyttet til disse områdene. Fordi kommunen skal igangsette revidering av sentrumsplanen i nær framtid, og Sjøfronten må sees i sammenheng med utviklingen langs Strandveien, så er det i sentrumsplanen at undersøkelsene av problemstillingene må føres videre og konklusjonene om framtidig arealbruk må nedfelles. Arealbruken langs Sjøfronten er, som nevnt, et sammensurium av virksomheter. Det ligger store arealreserver her og dermed store verdier for kommunen. Arealreservene ligger i «rydding», fjerning av fenomenet «evighetslagring», utfylling i sjø og arealeffektivisering.

Strategi 6: Kågen og de øvrige øyene. På Kågen er arealer til et reinslakteri i Kobbepollen aktuelt. Det nedlagte steinbruddet på Kågen-sida er et potensielt landbasert nærings- og industriområde. Det er også kanskje mulig å gjenåpne dette bruddet om det viser seg å være drivverdig og dermed et brudd som kan ta over for eksisterende steinbrudd på Skjervøya.

En stor utfordring for kommunen er hvor maritim industri/service og offshore-virksomheter skal tilbys arealer da disse ikke bør samlokaliseres med de matproduserende bedriftene. Et alternativ for lokalisering av maritim industri/offshore kan være på området sør for Jøkelsmolt sitt anlegg i Storbukta. Dette området er ligger innenfor regulert område til industriformål.

3.3.2 Anbefalte strategivalg – konklusjoner

Følgende konklusjoner foreslås for ny og endret arealbruk rettet mot næring og industri, handel og tjenesteyting:

- **Vågvann steinbrudd** settes *ikke* av til landbasert næring- og industri. Her prioriteres bolig og idrett, eventuelt med innslag av kompatibel næringsvirksomhet.
- **Området mellom veiene** settes av til framtidig landbasert næring- og industri. Ev. i kombinasjon med ny kraftlinjetrasé.²³
- **Sandøra nordøstover** settes av til sjøbasert (ren) næringsvirksomhet. Utfylling i sjø bør undersøkes.
- **«Strandveien/sentrum»** inngår i revisjon av sentrumsplanen og tas ikke videre med i diskusjonen i denne omgang. Det knyttes imidlertid bestemmelser til disse arealene.
- **«Sjøfronten»** underlegges en grundig analyse, og klargjøring av framtidig arealbruk og eventuelle transformasjoner av disse sammensatte nærings- og industriområdene. Gjøres i tett dialog med revisjon av sentrumsplanen, eventuelt som en del av denne. Det knyttes planbestemmelser til disse arealene.
- **Steinbruddet på Kågen** skal undersøkes for videre drift for eventuelt å kunne overta rollen som brudd etter at bruddet på Skjervøya legges ned. Deretter kan området settes av til landbasert næring- og industrivirksomhet.
- **Storbukta** (regulert industriområde på Kågen) undersøkes for lokalisering av maritim nærings- og industrivirksomhet /offshore/oljebasevirksomhet.

3.3.3 Forhåndsmerknader

Når det gjelder forhåndsmerknader som omhandler nærings- og industriarealer, er det kommet inn forslag fra to forslagsstillere. Vedlegg 6 gir en oversikt og en kortfattet vurdering.

Arnøyhamn: Aktørene²⁴ ønsker området nord og sør for havna avsatt og regulert til industriformål. De er i gang med mudring i havnebassenget og holder også på med planlegging av rassikring. Forslagsstillerne påpeker at arealet er meget begrenset og bør forbeholdes næringsaktivitet som har behov for tilgang til havna. Begrunnelser for å utvide industriområdet er som følger: Utbygging av

²³ Trasévalg for ny kraftlinje må sees i sammenheng med kommunens utviklingsmuligheter sørvestover.

²⁴ Arnøyhamn fiskemottak AS, Arnøy Redskaps-service AS, Arnøytind AS, Kampegga AS og Skartind AS.

dagens fiskemottak, utvidelse av redskapslager og kanskje bøteri, planer om oppstart av fangstbasert oppdrett (levendelagring), etablering av et fiskeriserviceanlegg. I tillegg drives utleie av flytebryggeplasser i havna. Et SUS/reiseliv har planer om å starte rorbuutleie i område. Arealet settes av i planen.

Isbukta–Storstein/Lauksletta nord/Nord-Rekvikdalen: Forslagsstiller²⁵ lanserer tre industriområder på disse tre stedene. Lauksletta nord og Nord-Rekvikdalen tas **ikke** med i planforslaget da det ikke er framkommet behov for arealer i denne størrelsesorden som er foreslått. I tillegg er ikke lokaliseringen hensiktsmessig ut fra avstander og tilgang på infrastruktur. Nord-Rekvikdalen er dessuten et vernet vassdrag. Når det gjelder Lauksletta, begrunnes forslaget med framtidig ferjefri forbindelse over Lauksundet, men det er ikke begrunnet med behov for arealer til industriformål. Området Isbukta–Storsteinen tas **ikke** med i denne omgang. Dette forslaget er også begrunnet på mulig tunnel til Arnøya.

Arealstrategiene drøftet og arealkonklusjonene fattet, vurderes til å være tilstrekkelig for å kunne ta hånd om næringslivets behov i framtida, gitt at kommunen følger opp med nødvendige analyser og prosesser (jf. vedlegg 3, handlingsprogram).

3.4 Primærnæringene – landbruk og reindrift

Det legges opp til at vilkårene for primærnæringenes livsgrunnlag og drift ikke forringes eller reduseres i forhold til dagens situasjon. Dette er i tråd med både Skjervøy kommunes satsingsområder (jf. Strategisk næringsplan) og Regional plan for landbruk i Troms der arktisk landbruk trekkes fram som en av flere hovedsatsingsområder.

3.4.1 Jordbruk og skog på 70°N

I den nylig vedtatte landbruksplanen for Troms fylke er det nordlige landbruket satt på den politiske dagsorden. I målsettingen er det spesielt lagt vekt på å styrke de fortrinn som arktisk landbruk har som matprodusent, utnyttelse av jord og skog samt satsing på bygdenæringer.

Landbruksressursene i Skjervøy kommune kan inndeles på følgende måte:

- dyrka og dyrkbar jord
- beiteområder
- produktiv skog, herunder plantefelt og naturlig tilvekst
- landbruksbasert (miljøbasert) næringsutvikling
- kulturlandskapet

Antall landbrukseiendommer over 5 daa er ca. 200. Det finnes ikke rovdyr på Arnøya. Fraværet av rovdyr gjør at tap av dyr på beite er tilnærmet ikke-eksisterende. Dyrene blir heller ikke stresset. Beiting på 70°N gir enestående vilkår for godt kjøtt og kan nærmest betraktes som en spesialvare på markedet. De tre bøndene høster egne enger og andres gjennom leieavtaler. I Årviksand blir alle jordene høstet. På Lauksletta og Arnøyhamn er ikke all dyrket mark tilgjengelig for bøndene på grunn

²⁵ Halvar Solheim.

av manglende avtaler. Det kan også være at noen arealer ikke er egnet for høsting av ulike årsaker for eksempel kan det være smått og kronglete å komme til, for store avstander, etc.

Utfordringer for bøndene er å få stabil og forutsigbar tilgang til høstingsarealer og at alle sider av driften kan foregå uten innblanding og konflikter med fritidsaktiviteter og reiseliv generelt eller hyttebygging og hytteeiere spesielt.

Totalt oppdyrket areal i kommunen er på 3200 daa. Rundt 25 % (885 daa) av disse ble høstet i 2013. Skogarealene utgjør ca. 40000 daa. Av dette er om lag 8600 daa produktiv skog. Per i dag drives det ikke skogsdrift annet enn noe vedhogst til privat bruk.

Når det gjelder landbruksbasert næringsutvikling, gjør denne næringen seg nytte av ressurser som kulturminner, krigsminner, restaurerte gamle bygninger og ombygde fjøs, flora, fauna og naturråstoff. Disse «produktene» har potensial i seg til å danne grunnlag diverse næringsaktiviteter som bygdeturisme, småskala reiseliv, organisert rekreasjon og friluftsliv, jakt, fiske, m.m.

Landbruksaktiviteten i Skjervøy kommune bidrar ikke bare til matproduksjon og arbeidsplasser, aktiviteten er i tillegg avgjørende for å holde kulturlandskapet i hevd og dermed ha et åpent, rent og ryddig «skue» å tilby både tilreisende turister, besøkende og ikke minst fastboende.

Selv om Skjervøy kommune synes å ha uendelig tilgang på arealer, er det kun en liten del som egner seg til de ulike formålene. Derfor er det konkurranse mellom formålene.

3.4.2 Reindrift – fra april til oktober

Flyttveiene går over Maursundet, Kågen og Lauksundet vår og høst. Den arealmessige og fysiske infrastrukturen i reindriften består av beiteområder, parringsområder, kalvingsområder, flytteleder, samlingsplasser, gjerder og gjeterhytter.

Reindriften er en betydelig matprodusent. Det har vært på tale å etablere et *reinslakteri* på Kågen, nærmere bestemt i det gamle røyeanlegget i Taskeby. Tanken, så vidt kjent, er å også drive med videreføring av kjøttet til ulike produkter. Lokaliseringen er egnet, gitt visse vilkår, og tiltaket vil kunne skape arbeidsplasser.

Konfliktnivået mellom reindriftnæringen og landbruket er relativt lavt. Det kan være noe konflikt dersom reinen beiter på jordene om våren. Funksjonelle gjerder mot utmark på aktuelle og mulige steder vil i så fall være løsningen.

Konflikter mellom enkelte hytteeiere og reindriften har oppstått. Valg av strategi for hyttebygging på øyene bør derfor legge vekt på å opprettholde og hensynta gode vilkår for matproduksjon. Når det gjelder konflikter med besøkende i fritidsboliger og hytter, vil det være behov for at de som kommer i helger og i elles i ferier, innretter seg etter det faktum at disse områdene er områder der næringsutøvere utøver næringen sin, enten det gjelder sauehold eller reindrift. Dette er spesielt viktig da fritidsboligen/hytta for mange er blitt hjem nummer to og mer og mer tid tilbringes her. Slik vil inkompatible interesser trolig bli forsterket med tida. Disse problemstillingene tas videre opp i kapittel 3.7.

3.4.1 Strategier som sikrer gode driftsvilkår for landbruk og reindrift

Det legges opp til at de brukene som er igjen, skal i utgangspunktet gis de samme vilkår for drift og matproduksjon som de har i dag. Det samme gjelder selvsagt for reindriften.

Aktørene i begge disse primærnæringene er helt sentrale i å utnytte og ikke minst vedlikeholde kulturlandskapet som dette kystsamfunnet har hatt i generasjoner. Om dyrene forsvinner, og man vil beholde landskapet, må andre inn å gjøre den landskapspleiejobben som dyrene gjør.

Hovedtruslene mot landbruksnæringen lokalt er *spredt hyttebygging og mangel på høstingsjord*. Det er den første trusselen arealdelen først og fremst kan håndtere da tilgang til høstingsjord håndteres av private parter – de som vil leie jord, og de som har jord til leie. For reindriftsnæringen er også «ei hytte her og ei hytte der» det som kan gjøre mest skade, samt hyttefelt som legges i kjerneområdene²⁶ for reindrifta.

Som nevnt fradeles årlig i snitt åtte–ti eiendommer til fritidsformål. To–tre hytter blir bygget per år. Sett over en lengre planperiode vil tallet på «ei hytte her og ei hytte der», sammen med tall på bolighus som blir benyttet til fritidsbolig, økte betraktelig og etter hvert utgjøre et betydelig antall. Gode driftsvilkår handler om å ha tilgang på store nok og sammenhengende arealer. Arealene må også være egnet for utøvelse av næringen. Gode driftsvilkår handler også, som nevnt, om å redusere konflikter og plager som ofte oppstår i naboskap mellom de yrkesutøvende og de besøkende som kommer innom i ferier og fritid.

3.4.2 Anbefalte strategivalg – konklusjoner

For å kunne ivareta og legge til rette for framtidig næringsutøvelse innen landbruk og reindrift i Skjervøy kommune, legges det opp til at oppføring av hytter skal skje fortrinnsvis i felt og etter utarbeidelse av reguleringsplan.

3.4.3 Forhåndsmerknader

Én forhåndsmerknad med utgangspunkt i primærnæringen er kommet inn (se vedlegg 6, merknad 9). Denne dreier seg om tilleggsjord basert på en jordskiftedom fra 1990. (Saken er oversendt landbrukskontoret for videre behandling våren 2015.)

Ingen som bedriver landbruk eller reindrift, har gitt til kjenne ønske om å starte annen aktivitet knyttet til primærnæringene. Arealer til det nevnte *reinslakteriet* med mulig utvidelse til å gjelde videreforedling og produktutvikling tas med i planen.

3.5 Nye arealer til utleiehytter og turisme

Et annet satsingsområde i Skjervøy kommune er reiseliv og turisme (jf. Strategisk næringsplan). Dette dreier seg om den såkalte «opplevelsesnæringen». Kommunen tar utgangspunkt i forslag og tiltak som aktuelle grunneiere og aktører/forslagsstillere kommer på banen med.

3.5.1 Forhåndsmerknader

Tre forslag, som kommer inn under denne tematiske paraplyen, er mottatt i høringsrunden.

Haugnes i Langfjorden (vedlegg 6, merknad 5): Forslagsstiller har kjøpt eiendommen 59/10 og ønsker å bygge opp et turismeanlegg. Hovedhuset på eiendommen er modernisert og klart for utleie. Fjøsén

²⁶ Med kjerneområder menes først og fremst trekklei og flyttlei, samlingsområder og kalvingsland.

tenkes også å bygges om for å kunne leies ut, og forslagsstiller ønsker i tillegg å føre opp hytter på eiendommen. Kaia skal settes i stand.

Skattørfjellet (vedlegg 6, merknad 1C): Skjervøy idrettsforening ønsker at det settes av arealer til utleiehytter i Skattørfjellet i tilknytning til tiltaket som er navngitt «Idrettsparken» (se kapittel 3.6).

Engnesodden (vedlegg 6, merknad 2C): Forslagsstiller foreslår turismeanlegg på Engnesodden. Det er ikke beskrevet nærmere med tanke på innhold, hva dette turismeanlegget skal bestå av.

3.5.2 Konklusjoner – utleiehytter og turisme

På eiendommen 59/10, *Haugnes i Langfjorden*, ønsker Skjervøy kommune at tiltakshaver skal få starte opp småskala reiseliv med utleiehytter og aktiviteter tilknyttet sjø og natur for øvrig. Det stilles krav om reguleringsplan. Det stilles også krav om at nødvendige undersøkelser med tanke på naturfarer må gjennomføres slik at området kan friskmeldes for tiltenkt aktivitet. Det anbefales ikke at det føres opp bygninger (unntak for naust) på sjøsiden av veien.

Utleiehytter i *Skattørfjellet* i tilknytning til «Idrettsparken» er et tiltak som Skjervøy kommune ønsker velkommen, og det settes av arealer til formålet innenfor området som er utpekt som kommunens framtidige utviklingsområde sør for tettstedet. Her legges det til rette for bolig, ulike idretts- og fritidsaktiviteter og utleiehytter. Arealet settes av på plankartet med krav om områdeplan på grunn av områdets størrelse og sammensatte utviklingspotensial, og med krav om senere detaljregulering i eventuelt flere trinn, alt ettersom det er hensiktsmessig.

Når det gjelder med turismeanlegg på *Engnesodden*, tas forslaget **ikke** med i planen da området er svært verdifullt og ligger i et «bynært» turterreng. I tillegg er dette et sted med mange kulturminner og krigsminner. Veien nordover mot odden er bygd av krigsfanger. Langs veien finnes også mange krigsminner.

3.6 Nye arealer til idrettsformål

Skjervøy kommune har hatt og har en sterk idrettskultur. Gode og mange idrettsanlegg får ta en del av «skylden». Barnetallene i de yngste årsklassene går ned, og noen vil nok innvende at det er «bakvendt» at man da satser gjennom å sette av nye arealer til dette formålet. Svaret her er at man må likevel tenke framover og etablere gode arealstrategier slik at man ikke kommer «bakpå».

Med utgangspunkt i å styrke den eksisterende tette strukturen med korte avstander som kjennetegner tettstedet, vil et tydelig lokaliseringkriterium være å legge anleggene nært der hvor folk bor slik det ikke genereres en bilbasert aktivitetshverdag for barn og foreldre. Så lenge Skjervøy greier å holde transportavstandene nede, vil gevinstene, de positive konsekvensene, som kjent, være store.

To lokaliseringer peker seg ut. Den ene er i tilknytning til eksisterende idrettsanlegg, og den andre er lokaliseringen ved Vågvann steinbrudd. Samlokalisering med eksisterende anlegg har fordeler representert ved sentral beliggenhet samt synergier med eksisterende anlegg. Ulempen kan være at for eksempel en fotballhall/ishall med de nødvendige dimensjonene, vil dominere i landskapet, men på den andre siden trenger ikke dette nødvendigvis å være negativt.

Når det gjelder lokalisering i steinbruddet, konkurrerer dette med arealformål til framtidig boligformål (se kapittel 3.2). Samtidig er arealpotensialet her så pass stort at det skal la seg gjøre å finne plass til og realisere området til flere formål.

Et lite OBS! med tanke på klimaendringer og høyere temperaturer og mer nedbør i form av regn, må man tenke seg nøye om før det investeres i anlegg for vinteraktiviteter som krever gode snøforhold vinteren igjennom.

3.6.1 Forhåndsmerknader

Tre forhåndsmerknader, som handler om arealer til idrettsformål, er kommet inn.²⁷

Skattørfjellet med omegn utpekes som område der nye anlegg og tiltak innen idrett og annen fysisk aktivitet kan finne sted. Dette formålet er kompatibelt med boliger, som det også, som nevnt, skal legges til rette for (om)/når steinbruddet avvikles. Aktivitetene, som er forslått av to forslagsstillere, spenner fra hoppbakke, alpint og hall, til lysløype og orientering, m.m. (se vedlegg 6, merknad 1A, 1B og 2 A).

I **Årviksand** er det forslag om å legge et skitrekk i Bromlia i lia sør for bebyggelsen (se vedlegg 6, merknad 6E).

3.6.2 Konklusjoner – idrettsformål

Skattørfjellet med omegn er godt egnet til de foreslåtte aktivitetene både med hensyn til terreng, topografi og beliggenhet. I positiv retning trekker også at nytt steinbruddet planlegges til boligområde.

Skitrekk i bygda Årviksand er et tiltak som ønskes velkommen. Det vil være et positiv innslag i nærmiljøet.

Begge forslagene tas med i arealdelen. Det stilles krav om reguleringsplan og nødvendige undersøkelser. For anleggene i Skattørfjellet må disse, som nevnt, først inngå i en større områdeplan som tar for seg den overordnede arealdisponeringen og diskuterer sammenhenger og felles løsninger.

3.7 Nye arealer til fritidsformål

Det har vært stor fraflytting fra øyene siste tiårene, og mange av husene fungerer nå som hytter og fritidshus. De som har flyttet, og barna til dem som har flyttet, ønsker ofte en hytte/fritidsbolig på det stedet der røttene er. Dette muliggjøres vanligvis gjennom fradeling.

Med tanke på røtter og satt på spissen: En fra Arnøyhamn vil kanskje ikke ha Laukøya som sitt favorittsted. Men dette «generasjonsforholdet» vannes naturlig nok ut etter som årene går, og man kan begynne å snakke om at andre- og tredjegerasjons etterkommere vil ha en løsere tilknytning til foreldrenes og besteforeldrenes barndomshjem. Denne erkjennelsen bør resultere i at man ikke nødvendigvis får bygge spredt overalt, men at aktiviteten samles i felt i tilknytning til bygdene.

²⁷ Når det gjelder tanker om nye anlegg, vises det i også til avdeling for Kultur og undervisning sin gjeldende anleggsplan (28.10.2013, revidert høst 2014) der det bl. a. er definert et ønske om en *footballhall*.

3.7.1 Fem hyttestrategier

Strategi 1: Frislipp: «Frislipp» betyr at hver hytte ønskes velkommen og søker får behandlet sin søknad positivt. Søknaden må igjennom de samme rundene som i dag da man ikke kan forutsi xy-koordinatene for hvor søknadene vil komme i planperioden, og slik ikke kan feste disse tomtene til arealplankartet. Frislipp-strategien administreres gjennom dispensasjoner.

Strategi 2: Hyttefelt: I andre enden av skalaen ligger strategien «kun hyttefelt». Dette innebærer at det ikke skal tillates noen tilfeldige «hyttelandinger» gjennom fradeling. Alt skal være feltorientert og man vil kunne, sammen med de lokale bygdelagene, peke ut de områdene som kan settes av til hytteformål i planen.

Strategi 3: Dagens praksis: Et tredje alternativ er å holde fram som før, dvs. videreføre dagens praksis med fradeling samt utarbeidelse av reguleringsplaner.

Strategi 4: Hytte som næring: «Hytte som næring» innebærer at kommunen vil ønske hytteutbygging i større skala velkommen og vil legge til rette for at private kan satse i markedet. Da vil utpeking av arealer for større feltutbygging være veien å gå. Men vil Skjervøy settes på kartet som hyttekommune? Er potensialet der? Hvordan er markedet for hyttekjøp og hytteleie på de ulike øyene? Spørsmålet er om man kan lykkes både med offensiv hyttestrategi, som kan gi både kommunale inntekter, arbeidsplasser, stimuli og større handelsgrunnlag på den ene siden, men som på den andre kan påføre eksisterende næringsaktivitet, da primært reindrifta og landbruket, driftsulemper. Og skal og kan Skjervøy konkurrere med enkelte andre kommuner i Nord-Troms som allerede, i hvert fall et stykke på vei, kan benevnes «hyttekommuner»?

Strategi 5: Oppsamlingsheat: En siste strategi, for å få kontroll over «hvor mange og hvor», og for å kunne minske saksbehandlingen og antall dispensasjoner, er å samle søknadene i ett område over tid og så lage en så konfliktfri samlet plan som mulig.

3.7.2 Valg av hyttestrategi – når er «nok» nok?

I kapittel 3.4 er viktigheten av å ivareta av gode driftsvilkår for primærnæringene i Skjervøy kommune, påpekt. Skjervøy kommune har ikke lansert kommunen som «hyttekommune», hvor man bevist legger til rette for denne aktiviteten i større skala. Å legge til rette for hyttebygging kan være et tveegget sverd. Det kan på den ene siden øke interessen for kommunen både når det gjelder å bo og besøke øyriket. Det kan bidra til at kommunens egne utflyttede fremdeles vil ha tilknytning til området. Hvor mange hyttefelt og hvor mange hytter skal det legges til rette for, og hvor skal hyttefeltene plasseres? Et sentralt spørsmål vil være: «Når nok er nok?» Når tipper kvantiteten og hyttetettheten over tålegrensen for «de som var her først» og som fremdeles produserer mat i de aktuelle områdene, selv om hyttene ikke nødvendigvis legges på dyrkamark eller midt i flytteleia for reien?

Trolig er strategien *hyttefelt* (strategi 2) det som i det lange løp vil stå seg for kommunen. På sikt, om en generasjon, er det ikke lenger småbruket barndomsstedet til de yngre, men til oldeforeldrene. Med dette i bakhodet, vil fradelingen og oppsplittingen ikke lenger være «slektsbegrunnet». Poenget må være å ta kontroll over den spredte hyttebyggingen. Bygdene må enes om hvor de ønsker at hyttefeltet i sin bygd best kan lokaliseres.

3.7.3 Forhåndsmerknader

Fire forslagsstillere har kommet med ønske om fritidsboliger.

I **Årviksand** presenterer bygdelaget tre alternative eiendommer som potensielle arealer til fritidsformål, dette gjelder eiendommene 64/40, 64/26 og 65/4 (vedlegg 6, merknad 6A, 6B og 6C).

På **Haukøya** har to forslagsstillere ønske om å bygge hytte. Dette gjelder eiendommene Mellomjord og Vinkenes. Til sammen utgjør disse 4–5 enheter (vedlegg 6, merknad 7 og 8).

I **Kobbepollen** vil forslagsstiller regulere et hyttefelt på eiendommen (vedlegg 6, merknad 9).

3.7.4 Konklusjoner – fritidsbebyggelse

Når det gjelder **Årviksand**, er det hyttefelt på eiendommen 65/4 som synes best da de to andre forslagene vil være langt mer problematisk å få gjennomført. På de to strandeieendommene ligger et stort kulturminnefelt. I tillegg er dette strandsoneområde samt et aktsomhetsområde for skred. Kommunen ønsker å legge ut arealer til fritidsbebyggelse (inntil 10 hytteenheter) på et område lenger oppe i dalen. Dette ligger utenfor 645/4.

På **Haukøya** settes areal av på Mellomjordet på inntil 4 hyttenheter. Det stilles krav om utarbeidelse av reguleringsplan. På Vinkenes er det bare ønske om én hytte, dette ønske må ev. ivaretas som enkeltsak.

I **Kobbepollen** legges areal til fritidsformål (inntil hytteenheter) inn i arealdelen. Området må reguleres, og dialog med aktørene bak mulig reinslakteri må etableres for å løse felles problemstillinger.

Det settes ikke av flere områder til fritidsbebyggelse. Alle forslagsstillernes ønsker er imøtekommet i overordnet plan. Det stilles krav om detaljregulering med tilhørende undersøkelser.

3.8 Øvrige nye arealbruksformål

3.8.1 Oppstillingsplasser for campingvogner og bobiler samt utfartsparkering

Parkeringsplassen på bruhodet på Kågen et yndet sted der turistene «tar oppstilling», kanskje for flere dager. Denne parkeringsplassen er også ment for bruk til kortere besøk til fiskeplassen, grillplassen, benkene og hytta – alt universelt utformet. Poenget er ikke å stanse besøkende i å bruke denne parkeringen, men tiltrekningskraften dette utsiktspunktet har, tilsier at det trolig også vil være andre steder i øyriket det kan etableres oppstillingsplasser for denne type campingaktivitet. I en slik lokaliseringundersøkelse vil forslag fra bygdene om *hvor*, være av det gode.

Årviksand bygdelag har kommet med forslag om å etablere en oppstillingsplass for campingvogner og bobiler på gnr/bnr 64/87 (vedlegg 6, merknad 6D). Bygdelaget ønsker i tillegg å tilrettelegge for infrastruktur som strøm, avfallshåndtering, m.m. Til Årviksand kommer mange besøkende, derfor vil det å kunne tilby ordnede parkeringsforhold være et gode både for de fastboende og de som kommer innom. Foreslått oppstillingsplass tas inn i planforslaget og det stilles krav om reguleringsplan.

Ingen andre aktører, eller for så vidt kommunen selv, har kommet med konkrete tanker om å legge til rette for flere oppstillingsplasser rundt i kommunen. Dersom kommunen ser at tilrettelegging for denne type turisme er noe som det ønskes å satses på, vil det være aktuelt å sette av flere områder. Disse bør sees i sammenheng med mulige behov for trafiksikker utfartsparkering, spesielt vinterstid.

Om sommeren står også bobiler og campingbiler sentrum. Om og når dette eventuelt er/blir et problem kan man tenke seg arealer avsatt til dette formålet langs «gammel Langbakke» når «ny Langbakke» står ferdig. Det gamle grustaket lengst ned i bakken mot bruhodet på Skjervøy-sida kan være et egnet sted.

Det er ikke kommet inn signaler eller forslag om utfartsparkering. Dette tema stilles derfor åpent i denne runden.

3.8.2 Trailerparkering

Det er prekärt å løse parkeringsproblemene for de mange trailerne, med tilhørende negative konsekvenser, så raskt mulig. Formidlet behov for trailerparkering har variert, derfor legges ikke et eksakt tall til grunn når det gjelder hvor stor ei slik tomt må være, men man bør ta høyde for et antall på over tretti.

I første omgang har kommunen tenkt at trailerne skal stå parkert i havna, like sør for anlegget til Lerøy Aurora. Dette vil bety «trangboddhet» for berørte aktører. Dessuten vil det, på sikt, ikke være hensiktsmessig å ha trailere stående og oppta de knappe arealene i havna da disse bør disponeres til *aktiv sjøbasert næringsvirksomhet* og ikke til parkering.

Det foreslås derfor at arealer i Vågvann steinbrudd gjøres i stand for midlertidig å løse dette problemet. **Alternativt** er det gamle avfallsdeponiet sør for Hollendervika nevnt som et aktuelt sted. Her må det da eventuelt gjøres tiltak da området er heftet med forurenset grunn. En nevnt problematikk når det gjelder «å spise av kjøretida», tas hånd om gjennom å bruke «tilfraktingssjåførere». Disse bringer bilene til bedriften de aktuelle opplastingstidspunktene.

Per i dag er det noe støy fra trailerne som står tett på bolighusene i sentrum. I Vågvann steinbrudd, alternativt i det gamle avfallsdeponiet, vil boligene i Hollendervika være naboer. Avstanden til steinbruddet er noe større enn til deponitomta, samt at der er noe høydeforskjell. Trolig vil støyplagene reduseres sammenlignet med støykonsekvenser for de nærmeste boligene i sentrum.

I og med at trailerparkeringen ikke er, per nå, tenkt permanent på verken i havna, i steinbruddet eller på det gamle deponiet, settes det ikke av arealer til dette formålet i plankartet.

3.8.3 Lagerhall

Det er kommet inn et forslag om å sprengte ut en hall i Stussnesfjellet (vedlegg 6, merknad 2B). Forslaget er å benytte steinen til utfylling og hallen til lagring av kommunale maskiner og utstyr, sand, m.m. Kommunen har ikke signalisert at det eksisterer behov for en slik lagerhall, derfor tas **ikke** dette ønsket med i planen. Dersom det blir uttrykt et realistisk behov for lagerhall, må skredfare og fjellkvalitet undersøkes, bruken av steinen må undersøkes, nødvendig utbedring av adkomstveien må gjøres, og man må finne ut av de totale kostnadene et slikt prosjekt vil medføre for kommunen.

3.8.4 Fôrflåter – et signal om at arealdebattene må tas

Å kunne ta på land fôrflåter er et behov nevnt i Strategisk næringsplan 2014–2017. Som diskutert tidligere vedrørende nye arealer til nærings- og industrivirksomhet, har Skjervøy kommune et *arealknapphetsproblem*. Matprodusentene i havna setter en stopper for økt aktivitet innen annen sjøbasert virksomhet som maritim service/offshore, vel og merke dersom denne utgjør en forurensingsrisiko.

Hvor skal fôrflåter kunne tas opp for vedlikehold? Det finnes i dag bare én mulighet – i havna. Dette er nok et argument som peker i retning av at Skjervøy kommune nærmer seg det tidspunktet da man må være *frampå* i tenkingen rundt hvordan skal kommunen kunne legge til rette for *alle* typer næringer som hører hjemme i kommunen fordi de representerer *fortrinn*. Påstanden om at kommunen drives fra skanse til skanse i spørsmål om arealer til næring, er rett, næres av de konflikter kommunen må håndtere. Ad-hoc-strategi er også en strategi, men arealknappheten vil føles påtrengende og ubehagelig så lenge et overordnet plangrep ikke blir tatt.

Som nevnt i kapittel 3.3.2 kan det regulerte arealet i Storbukta på Kågen være egnet til ulike maritime servicefunksjoner /offshorvirksomhet, herunder vedlikehold av fôrflåter.

3.8.5 Ny kraftledning

Dagens kraftlinje er tenkt erstattet med en linje med høyere spenningsnivå. Konesjon er avhengig av om behov for ny, forsterket linje dokumenteres. Fra bruhodet på Skjervøya går foreslått ny trasé omtrent i gammel trasé. Det er sikkerhetszone knyttet til kraftlinjer, og dette medfører en del begrensinger når det gjelder ny arealbruk i nærheten av slike linjer.

Skjervøy kommune bør være spesielt oppmerksom på trasévalget for å hindre at traseen ikke skal skjære rett igjennom, og skjære i stykker kommunens viktigste utviklingsområde på ei øy som på noe sikt kan komme i arealknapphet. Å realisere både ny kraftlinje og ivareta utviklingsområdet er fullt ut mulig gjennom helhetlig tenking.

3.9 Folkehelse i arealplanleggingen – universell utforming

Der er en nær og ufravikelig kobling mellom folkehelse, tilrettelegging og arealbruk. I ny folkehelselov (2011) er planlegging vektlagt som et sentralt virkemiddel i folkehelsearbeidet, og folkehelseloven er tett koblet til plan- og bygningsloven. Folkehelse er blitt et tema som skal gjennomsyre nær sagt alle sider av kommunal planlegging. Det samme gjelder universell utforming.

Det er ingen grunn til å tro at en offensiv arealplanlegging som støtter muligheter for en enkel og trygg aktiv og fysisk hverdag, vil bli mindre aktuelt i årene som kommer. Arealdelen må, med folkehelse som bakteppe, strekke seg mot å tilrettelegge for en fysisk aktiv befolkning.

Hvilke tiltak og tilrettelegginger må til for å nå et mål om god folkehelse i skjervøysamfunnet? Hvilke tiltak og tilrettelegginger har arealmessige implikasjoner? Det kan dreie seg om sentrale gang- og sykkelveiprosjekter, turveier som er universelt utformet, sikre snarveier, sikre viktige friområder, fiskeplasser, utfartsparkeringer, m.m. Hvilke satsninger ønskes i planperioden?

Folkehelseplanlegging dreier seg ikke bare om å legge til rette for god folkehelse spesifikt. Globalt og lokalt handler det også om å redusere utslipp og å holde negative klimakonsekvenser i sjakk.

Folkehelseprosjekter kan ha både en arealmessig konsekvens og en ikke-arealmessig konsekvens. I denne planbeskrivelsen fokuseres de folkehelseprosjektene som berører arealer. I tillegg trekkes de kvalitetene ved skjervøysamfunnet som må trekkes fram og sikres for at dagens innbyggerne og framtidens innbyggere ikke skal fratras uerstattelige goder.

3.9.1 Muligheter for fysisk og mental utfoldelse – alle aldre

Vilkårene for god folkehelse er av mange ulike typer, men som en samlepott kan man definere folkehelse i arealplanlegging som tilrettelegging for og tilgang på livsutfoldelse for alle og fravær av reelle og opplevde farer og trusler. Omsatt til praksis dreier dette seg om å kunne ta seg fram for egen maskin til og fra ulike målpunkter, det gjelder muligheter for en aktiv fritid, det gjelder ikke minst universell utforming og tilrettelegging av de fysiske omgivelser slik at alle grupper kan benytte seg av tiltakene og områdene, det være seg eldre eller mennesker med nedsatt funksjonsevne.

Videre handler det om å ha møteplasser, universelt utformet turstier, fri- og friluftsområder, leikeplasser, badeplasser, fiskeplasser, m.m. Et poeng er det også å ha god og tilstrekkelig belysning i den lange og mørke årstida slik at menneske kan holde seg i daglig aktivitet også da.

Igjen understrekes at tettstedet Skjervøy er særdeles godt rustet når det gjelder anlegg rettet mot organisert idrett. Kunstgressbaner finnes, basseng finnes, ballhall finnes, skiløyper og skytebane finnes, m.m. I tillegg har kommunen, sammen med andre aktører, de siste årene rigget merkede turløyper, merkede stier, merkede toppturer, sentrumsnære friluftsområder med belysning, benker, gapahuker, etc. Kommunen i sin helhet kan nærmest kalles et eldorado for dem som er interessert.

Ute på øyene ligger bebyggelsen i storslått natur og med lite trafikk på veiene. Godt merkede kulturstier og turstier finnes i alle bygdene, gymsal og svømmebasseng i Arnøyhamn, skuterløyper, treningssenter på Lauksletta, m.m. Årviksand bygdelag ønsker å etablere et skitrek og et flerbrukshus med butikk, frisør, café. Disse prosjektene styrker både den enkelte og bygda, og kan sies å være både et fysisk og mentalt helseprosjekt.

Å legge til rette for turmål og utfartsområder for de som ikke er i stand til å ta seg frem uten hjelpemidler; det være seg rullestol, gåstol, barnevogn, krykker, er en selvsagt del av folkehelsearbeidet.

I kapittel 3.6 er nye arealer til idrettsformål drøftet. Videre i dette kapittelet tas andre «helseprosjekter» opp.

3.9.2 «Helseprosjekter»

«Molo-til-molo» er nevnt som et fysisk og mentalt helseprosjekt. Utfartsparkering er et annet prosjekt. Gammel Langbakken som ny turvei til bruhodet når den tid kommer. Badeplass ved Eidevannet (opprenskingsprosjekt skal sette i gang). Etablering av tursti rundt Vågavannet med tilrettelegging for alle typer funksjonsnivå, med opprensing i og rundt vannkanten, grillsted og gapahuk, vil gjøre dette til et attraktivt lavterskeltilbud for Skjervøys befolkning sommer som vinter. Et oppgradert Vågavann vil også kunne fungere som en uformell møteplass på lik linje med de øvrige anlegg og tiltak som inviterer folk til å komme seg ut på en enkel og upretensiøs måte.

3.9.2 Møteplasser

Det er mange andre tiltak som kan bidra til økt fysisk og mentalt velvære og friskhet. Disse kan gå på det mer organisatoriske og administrative planet. Men møteplassen, det fysiske arealet, må være der, enten i form av et utendørsanlegg eller en tilrettelegging i form av et sted innendørs.

Ungdommen, representert ved RUST, understreket på seminar i Olderdalen i nov 2014 viktigheten av å skape bolyst hos de unge (se kapittel 2.10.2). De framhevet fritidsaktiviteter og et oppgående idretts- og kulturliv som viktige ingredienser i ungdommens eventuelle bolyst. Samlingspunkter som åpne haller lørdagskveldene, et attraktivt sentrum, oppgraderte parker med aktiviteter – crossfit for

eksempel – fungerer som uformelle møteplasser. *Og ungdom trekkes mot der ungdom allerede er*, som de selv sier. De viktigste ungdomsknutepunktene er idrettsanleggene samt gode, uformelle møtesteder. RUST nevner ungdomsklubb, forseggjorte utemiljøer, skibakker, skatepark, ballbinger, cafeer, etc. som tiltak som kan høyne ungdomstrivselen.

Ungdommens bolyst knyttes også til faktorer som muligheter for større arrangementer som konserter, turneringer, festivaler, etc. Happenings på tvers av kommunegrensene der ungdom kan møtes. En klar forutsetning for gjennomføring er at man har tilgang til egnede arealer og bygninger/anlegg.

Som nevnt og begrunnet i kapittel 3.2 foreslås å omregulere Prestegårdsjorda til friområde. Området kan opparbeides til en park og dermed en stor utendørs møteplass. Dette vil kunne gi nye muligheter både sommer og vinter når det gjelder de visjonene som de unge ser for seg.

Fortsatt konsentrert tettstedsvekst gir befolkningen mulighet å velge god folkehelse ved at alle målpunkter på Skjervøya er innenfor gang- og sykkelavstand. Kommunen må da satse ytterligere på gang- og sykkelveier, sikre snarveier samt gjøre gode valg som ikke forverre den situasjonen som er med tett sammenblanding mellom boliger og ikke-kompatibel nærings- og industriarealer i sentrum.

3.10 Andre arealbruksformål – helse og sosial, skole og barnehage

Når det dreier seg om å sette av nye arealer til helse- og sosialformål og skoler, er ikke dette gjort i denne arealdelen rett og slett fordi behovet ikke er til stede. Avdeling for Helse- og sosial har meddelt at de har tilstrekkelig både med det som er regulert og arealer i eksisterende bygg. Elevtallet i grunnskolen går ned og det blir klasserom til overs. Kommunen jobber imidlertid med strategier for mulige transformasjon av arealer i eksisterende bygg fra en type bruk til en annen – f.eks. «fra klasserom til eldreheim». Når det gjelder nye barnehager, vil det kanskje bli behov for én ny. Aktuell lokalisering per april 2015 er området ved de eksisterende idrettsanleggene eller Prestegårdsjorda.

Boligsosial melding (2014) understreker behov for seksten nye boenheter for vanskeligstilte. Dette behovet lar seg realisere innenfor de foreslåtte boligstrategiene.

Samordningsreformen medfører økt behov for kunne ta vare på de aktuelle pasienter som skrives ut. Tjenester knyttet til denne reformen er fanget opp og dekket innenfor eksisterende tilbud i kommunen og krever dermed ikke at nye arealer settes av i planen.

3.11 Skuterløyper

I dag finnes fire skuterløyper i kommunen. Disse ligger på Nord-Uløya, i Grunnfjordbotn, og to i Årviksand – én som går fra Årviksand til Øvre Laksvatn og én går til Nord-Rekvikdalen fra Årviksand. Det er ikke kommet signaler om etablering av nye løypetraseer. Nasjonal lovendring er på gang, og nytt lovforslag vil gi føringer på hva og hvordan utredninger knyttet til løypeetablering skal håndteres. Det legges ikke inn nye traseer på nåværende tidspunkt. Løypetraseene vises på www.tromsatlas.no.

3.12 Kraftverk

Det er søkt om konsesjon for to kraftverk i Skjervøy kommune. Dette er Vittnes kraftlag for Vittneselva på Kågen og Mettengelva kraftverk på Nord-Uløya. Da disse per nå ikke er ferdig konsesjonsbehandlet, tas de ikke inn på plankartet.

3.13 Landbasert fiskeoppdrett

På tampen er det rimelig å løfte blikket og se utover dagens større og mindre utfordringer for skjervøysamfunnet: Med tanke på Skjervøy kommune sin beliggenhet kan man se for seg at kommunen om noen tiår vil kunne være vertskap for en landbasert fiskeoppdrettsnæring. På verdensbasis er det få aktører p.t. Men denne form for oppdrett sees på som en mulig næringsvei etter / parallelt med reduksjon/avvikling av olje- og gassutvinningen. Områder på Kågen vil trolig være egnede samt områder på Arnøya og Laukøya – gitt ferjefri forbindelse. Man kan fort trekke på smilebåndet av en «visjon» som dette, men den nevnes uansett for å se dette kystsamfunnet inn i et større, framtidig tidsperspektiv. Om et slikt framtidsscenario blir virkelighet, vil det være uheldig om de gode og egnede landområdene er spist opp av spredt fritidsbebyggelse.

I denne sammenheng nevnes et mulig unglaksanlegg i tilknytning til smoltanlegg på Sandøra.

Kapittel 4: Planens samlede virkninger for samfunn og miljø (KU)

I kapittel 3 er arealdelens formål og innhold problematisert og beskrevet. Kapittelet har presentert og begrunnet ny og endret arealbruk til ulike formål, og konklusjoner er landet.

I ny, revidert plan- og bygningslov fra 2008, stilles det nå et formalisert krav om at arealdel til kommuneplan må analysere og presentere virkningene av planen for samfunn og miljø, dvs. de *samlede konsekvenser (KU)* av de arealbruksendringene som er foreslått.

I henhold til plan- og bygningsloven skal arealdel til kommuneplan alltid konsekvensutredes etter KU-forskriften. Revidert plan- og bygningslov stiller i tillegg krav om at det gjennomføres en risiko- og sårbarhetsanalyse (areal-ROS). Dette kravet har først og fremst sin bakgrunn i økt oppmerksomhet rundt konsekvenser for de bygde omgivelser forårsaket av klimaendringer og nødvendigheten av å ta hensyn til dette i arealplanleggingen – også kalt *klimatilpasset planlegging*.

I areal-ROS-analysen (vedlegg 2) er risikobildet, både når det gjelder de områdene med foreslått ny arealbruk samt de eksisterende bebygde områdene, blir beskrevet så langt mulig og så langt datagrunnlag er tilgjengelig.

I areal-ROS-analysen inngår også *konsekvensvurderinger* når det gjelder foreslåtte arealbruksendringer jf. områdeoversikten i vedlegg 4.

4.1 Samlede positive konsekvenser

Arealdelen søker å ivareta og sikre de viktige utviklingsmuligheter som er skjervøysamfunnet til del. Planen har lagt til grunn en langsiktig tenking inn i en framtid *ingen* kan ha – eller har – den fulle oversikt over. Like fullt må en slik tenking være til stede om kommunen skal kunne gjøre den viktige jobben som dreier seg om å tilrettelegge for utviklingen på best mulig måte, tross usikkerhet.

4.1.1 Konsekvens 1: Fortsatt konsentrert tettstedsvekst

Fortsatt konsentrert tettstedsutvikling er et sterkt fokus i planen. Tettstedet har fysiske og topografiske begrensinger. Det er kun sørvestover fra sentrum at ny arealbruk kan finne sted. Ny arealbruk er lagt til områdene Sandøra og Vågvann steinbruddet med tilstøtende. Tettstedet har i dag korte gang- og sykkelavstander mellom daglige målpunkt. Hvorvidt innbyggerne er et gående og syklende folk skal det ikke sies for mye om, men både dagens tette bygde struktur og lokalisering av ny arealbruk, gjør at tettstedets befolkning ikke trenger å benytte bil til og fra internt i tettstedet. Men skal denne klima- og folkehelsegevinsten realiseres, må folk selv ta bein og sykkel fatt.

4.1.2 Konsekvens 2: Mer effektiv og mer hensiktsmessig utnyttelse av eksisterende arealbruk

Et mantra i arbeidet med problemstillingene og analysen har vært bedre og mer effektiv utnyttelse av arealene. Arealknappheten synes prekær og vil bli verre om grep ikke tas. Planen løser ikke «sammensuriet» som finnes i arealbruken langs «Sjøfronten». Å løse denne «flokken» vil være et langsiktig og møysommelige arbeid som krever innsats, dialog og deltakelse fra alle involverte. «Ryddejobben» vil gi en mer hensiktsmessig bruk av arealene, avdekke transformasjonspotensialet,

avdekke utfyllingsmulighetene og identifisere mulige effektive grep som speiler det næringslivet som Skjervøy kommune – med sine fortrinn – ønsker å utvikle og å tiltrekke seg. Den kommende revisjon av sentrumsplanen vil være arenaen for dette arbeidet.

4.1.3 Konsekvens 3: Reduserte bruks- og driftskonflikter langs «Sjøfronten»

Den foreslåtte «ryddejobben» vil redusere bruks- og driftskonflikter langs «Sjøfronten». Kommunen vil kunne ta bedre styring med utviklingen og være «beredt» og således ikke bli «drevet fra skanse til skanse» når inkompatibiliteten mellom aktører, på et tidspunkt, kan bli bortimot u håndterlig. Forurensningsfaren vil, på sikt, kunne reduseres.

4.1.4 Konsekvens 4: Sikring av Sandøra nordøstover til sjøbasert (ren) virksomhet

Den nye reguleringsplanen for Sandøra, som legger til rette for ny sjøbasert næringsvirksomhet, gjør det hensiktsmessig å sette av mer areal til flere virksomheter av lignende type i det samme området. Gjennom et slikt grep ruster kommunen seg for å kunne være en forutsigbar vert for framtidige nye aktører som ønsker å lokalisere seg i en næringsklynge her. En utvidelse av næringsarealer nordøstover fra Sandøra blir en viktig arealbrikke da grepet setter kommunen i stand til å være i forkant av en mulig, men hittil ukjent næringsframtid på øya.

4.1.5 Konsekvens 5: Sikring av arealer til handel, service og privat tjenesteyting

En «joker» i Skjervøy kommunes framtidige utvikling er «Sjøfronten» som et sted for sjøbasert virksomhet. Den andre «jokeren» er Strandveien. Også Strandveien med tilstøtende områder må bli gjenstand for en grundig studie der involvering av og dialog mellom sentrale aktører er en forutsetning for å lykkes med hensiktsmessig framtidig arealbruk. Den kommende revisjon av sentrumsplanen vil være arenaen. Kommunen bør søke om stedsutviklingsmidler for å kunne drive prosessen.

4.1.6 Konsekvens 6: Etablering av møteplasser – folkehelseprosjekt – idrett

Arealdel til kommuneplan foreslår ny møteplass midt i hjertet av tettstedet. «Prestegårdsjorda park» vil kunne bli den utendørs fellesarenaen som de unge har etterlyst. Parken vil ligge lunt til, noe tilbaketrukket og med utsikt åpent mot sjøen.

Badepark og tursti ved Vågvannet vil både være et turmål og en møteplass. Opprustning av Eidevannet, prosjektet «molo til molo» er lignende tiltak som øker møtepotesialet og stimulerer god folkehelse gjennom tilrettelegging for bevegelse i spennende omgivelser.

Arealdelen legger til rette for økt idrettsaktivitet i Skattørfjellet med omegn. Konsekvensen for skjervøysamfunnet gjennom fortsatt økt satsing på idrett i full bredde, kan bli at kommunen øker sin attraktivitet både innad og utad. En kommune som satser på et bredt spekter av fysiske aktiviteter, fra rusleturer til toppidrett på landslagsnivå, er en kommune med potensial for langsiktige positive konsekvenser på mange plan.

4.1.7 Konsekvens 7: Unngår «invadering» av Skjervøy kirke

Planens forslag om å etablere «Prestegårdsjorda park» vil hindre at Skjervøy kirke fra 1728 invaderes av eneboliger eller en «brutal» blokkbebyggelse. Påstanden er at det eneste akseptable alternativet til omregulering til friområde er en nennsom rekkehusbebyggelse med harmonerende dimensjoner. Om ikke friområde umiddelbart blir omfavnet som en god idé, bør arealet bli liggende som det er, inntil ideen har fått modne og blitt grundig diskutert. Bygges området ut, er det løpet kjørt.

4.1.8 Konsekvens 8: Sikring av et variert botilbud til *alle* grupper

Å etablere variert botilbud til grupper utover den tradisjonelle kjernefamilien, vil gi skjervøysamfunnet et løft og samtidig vil kommunen bli mer attraktiv. I bestemmelsene til planen åpnes det for flerleilighetsbygg i Hollendervika. I bestemmelsene når det gjelder de nye boligområdene er også krav om variert boligtilbud lagt inn.

4.1.9 Konsekvens 9: Sikring av levelige og optimale driftsvilkår for primærnæringene – samt «landskapspleie»

Grepet planen gjør ved å stramme inn mulighetene for spredt fritidsbebyggelse gjennom å kreve reguleringsplan og samling i felt, vil gi bedre og mer forutsigbare forhold for primærnæringene landbruk og reindrift. En viktig sekundærkonsekvens er «gratis» landskapspleie, noe som på sikt er viktig både for turistnæringen og trivsel generelt. Redusert beitetrykk vil øke gjengroingen. Ingen av de nye utbyggingsområdene vil «ta» arealer fra primærnæringene.

4.1.10 Konsekvens 10: Redusert press på kulturminner og krigsminner

Innstrammingsgrepet der man samler fritidsbebyggelse i felt med krav om reguleringsplan, vil gi mindre press på kulturminner (norske og samiske) og krigsminner.

4.1.11 Konsekvens 11: Redusert press på landskap, naturtyper, sårbare arter og strandsoner

Innstrammingsgrepet med fritidsbebyggelse i felt med krav om reguleringsplan sikrer kommunen å kunne styre etter forutsigbare prinsipper samt at hensynet til viktige og uerstattelige naturverdier blir ivaretatt. Kravet om at det ikke skal tillates oppføring av bygninger (med noen unntak) på sjøsiden av hovedveiene, vil redusere press på strandsonen. Likeens er strategien «fortsatt konsentrert tettstedsvekst» med på å redusere sløsing med arealer.

4.1.12 Konsekvens 12: Noe økt aktivitet i bygdene

Når det gjelder økt aktivitet i bygdene, legger planen til rette for de realistiske og begrunnede forslag som er kommet inn som forhåndsmerknader. Dette gjelder bl.a. småskala reiseliv, nærmiljøtiltak (skitrekk) utvidelse av fiskeriaktivitet og reinslakteri. Økt utnyttelse og bruk av natur og naturressurser skaper arbeidsplasser og gir trolig også god trivsel.

4.1.13 Konsekvens 13: Nye utbyggingsareal ligger stort sett unna de meste sentrale risiko- og sårbarhetsområdene

I det store og hele er ikke de nye foreslåtte utbyggingsarealene lokalisert til områder med overhengende risiko, men enkelte områder berøres av aktsomhetssoner for skred. Også andre hensynssoner er berørt, bl.a. kulturminner, reindrift, landbruk. Ingen verneområder eller drikkevannskilder er berørt. Det stilles plankrav til alle utbyggingsområder med tilhørende krav om nødvendige undersøkelser samt dokumentasjon på friskmelding av området direkte, eller gjennom om avbøtende tiltak. Hvert nye utbyggingsområde er konsekvensvurdert i vedlegg 2 (areal-ROS).

4.2 Negative konsekvenser

Aldri en plan uten negative konsekvenser, men i arealplanleggingen tilstrebes å *unngå samfunnsmessige og miljømessige* negative konsekvenser eller i hvert fall å *redusere* negative konsekvenser når det gjelder framtidig arealbruk.

Arealplanleggingen skal skape de beste forutsetninger for *kommunesamfunnets* utvikling og muligheter. På *individplan* vil situasjonen selvsagt kunne oppleves annerledes.

Noen potensielle negative forhold trekkes fram:

4.2.1 Konsekvens 1: Økte konflikter langs «Sjøfronten» i Skjervøy tettsted

I en overgangsperiode – etter at problemstillingene formuleres offentlig – vil aktørkonfliktene når det gjelder «Sjøfronten» selvsagt i komme tydeligere til syne. Noen vil trolig føle seg forfordelt og forsøkt presset ut. Økonomiske problemstillinger vil bli en del av totalbildet.

4.2.2 Konsekvens 2: Økte konflikter i Strandveien

Ved å «sette foten ned» for «irreversible» arealbruksendringer (fra næring til bolig) når det gjelder arealer i næringsbyggene i Strandveien, kan dette skape uro blant eiendomsbesittere og næringsaktører her.

4.2.3 Konsekvens 3: Redusert mulighet for å oppnå variert botilbud

I denne noe kryptiske overskriften ligger erkjennelsen av at ved å omregulere Prestegårdjorda til friområde (Prestegårdjorda park), vil tilgang på leiligheter til de gruppene i befolkningen som ikke søker enebolig, bli utsatt, gitt at det alternativt kunne oppføres flerleilighetsbygg på denne tomta. Denne negative konsekvensen blir oppveiet noe gjennom å gjøre reguleringsmessige endringer i Hollendervika for oppføring av flerleilighetsbygg her.

4.2.4 Konsekvens 4: Reduserte muligheter for «en hytte her og en hytte der»

Det som er en positiv konsekvens for primærnæringene, vil trolig oppleves negativt for den potensielle hyttebygger som har sett seg ut en «unik tomt». Hyttebygging vil være mulig med utgangspunkt også i *denne* arealdelen, forskjellen er at det nå kreves reguleringsplan for felt.

4.2.5 Konsekvens 5: Økte landskapsinngrep

Utbygginger vil nødvendigvis gjøre landskapsinngrep. OMR 1, OMR 2 og OMR 3 (se vedlegg 4) vil jafse i seg landskap sørøst på Skjervøya.

4.3 Avsluttende kommentar – virkninger

Samlet sett er høringsversjonen kommuneplanens arealdel for Skjervøy kommune 2015–2027, datert 28.04.2015, en plan som balanserer utbygging og vern. Det største konfliktpotensialet vil sannsynligvis være knyttet til at planen erkjenner den store, totale samfunnsmessige kostnaden ved å slippe fritidsbebyggelsen «fri» og at denne da vil kunne okkupere og ta over de beste arealene godt egnede til andre mer varige formål.

Arealgrepene tatt på selve Skjervøya, om de følges opp, vil være gode styringsverktøy de kommende tiårene. Arealgrepene kan betegnes som en «arealryddeaksjon» der hensiktene er å gjennomgå «skilsmisser» når det gjelder inkompatibel nærings- og industrivirksomhet, samtidig som planen har pekt på og lokalisert andre arealer som kan gi mer ryddige forhold i framtida.

Identifisering av utfordringene i sentrum, som skal løses gjennom kommunens vedtak om revidering av sentrumsplanen, samt omregulering av Prestegårdjorda til «utendørs storstue» er sentrale element på veien mot å utvikle sentrum videre både som handels- og servicegate, og som hyggelig møteplass.